



Doma in po svetu

— PREGLED NAJVAŽNEJŠIH DOGODKOV —

Nič novega o talcih v Libanonu — V teku številna diplomatska posvetovanja — Talci edina karta, s katero lahko igrajo teroristi

BEJRUT, Libanon — Kljub številnim diplomatskim stikom in prizadevanjem, v katere so angažirane mnoge države, ni nič novega glede statusa ameriških in drugih talcev, ki jih imajo v svojih rokah pripadniki raznih muslimanskih skupin na libanonskem ozemlju. V Bejrut je prišel Marrack Gouling, podsekretar Združenih narodov, ki se je srečal med drugimi osebnostmi tudi s šejkom Mohammedom Husseinom Fadlallahom, ki je duhovni vodja šiitskega Hezbollaha gibanja. Hezbollah zadržuje nekaj talcev. Po srečanju je Gouling dejal, da bo pot do izpustitve talcev dolga in da bo treba imeti veliko potrpljenja. Tudi Khaled Hasnawi, veleposlanik Alžirije v Libanonu, ki skuša igrati posredovalno vlogo — ZDA so prosile Alžirijo za pomoč —, je dejal, da bo proces v zvezi s talci trajal leto, dve ali tri. Dejstvo je namreč, da so talci edino »sredstvo«, s katerim razpolagajo muslimanske skupine v Libanonu. Brez njih bi te skupine ZDA in druge zahodne države ne vzele resno.

Včeraj je izraelska vlada izjavila, da ne bo pristala na noben sporazum glede izpustitve šejka Abdula Karima Obeida, ki so ga izraelski komandosi ugrabili pretekli teden v južnem Libanonu, če ne bo tak sporazum določil vrnitev v Izrael treh vojakov, ki jih imajo v svojih rokah muslimanske skupine v Libanonu. Danes bo predstavnik ZN Gouling v Jeruzalemu, kjer se bo srečal z Jicakom Rabinom, izraelskim obrambnim ministrom, in Benjaminom Netanyahujem, namestnikom zunanjega ministra.

V Washingtonu so pa izvedenci FBI ugotovili, da je oseba na videotraku, ki so ga posredovali libanonski teroristi, res podpolk. William R. Higgins. Videotrak kaže Higginsa visečega potem, ko naj bi ga kot maščevanje za izraelsko ugrabitev šejka Obeida ubili teroristi. Vendar poročilo FBI pravi, da ni mogoče na podlagi razpoložljivih podatkov ugotoviti, kdaj je bil Higgins ubit. Stanje trupla kaže npr., da je bil Higgins morda obešen šele, ko je bil že mrtev. Tudi ni videti nič shujšan, čeprav je bil v rokah ugrabiteljev poldrugo leto. Vsi drugi talci, ki so bili ali so še v rokah teroristov, so se znatno shujšali v zaporu. Higgins je tudi oblečen tako, kot bi bil zimski čas in ne sredi poletne sredozeške vročine. Iz vsega tega sklepajo mnogi analitiki, da je Higgins že dalj časa mrtev, teroristi, ki so ga ubili, so pa videotrak sedaj posredovali, ker so smatrali, da jim pride prav. Teroristi tudi še niso povedali oziroma izročili Higginsovo truplo.

Topniški dvoboji med sirijskimi in krščanskimi enotami v Bejrutu in okolici se nadaljujejo. Zaradi dnevnega obstreljevanja vseh mestnih četrti, se je prebivalstvo glavnega libanonskega mesta znižalo na okoli 200.000 od 1,5 milijona. V zadnjih petih mesecih, ko trajajo dvoboji, je bilo ubitih najmanj 549 ljudi, večinoma civilistov, ranjenih pa 1322. Sirija ima kakih 40.000 svojih vojakov v Libanonu, krščanska vojska, ki ji poveljuje Michel Aoun, pa 20.000. Zanimivo v vsem tem je, da Aoun dobiva vojaško opremo od Iraka in sicer zato, ker sta Irak in Sirija sprta.

Predsedniki petih Centralno ameriških držav izdelovali načrt za razpustitev kontrast

TELA, Hon. — Včeraj so predsedniki petih Centralno ameriških držav soglašali o

načrtu, po katerem bodo razpuščeni vse obožene enote kontrast gibanja. Taborišča, ki jih imajo kontrast v Hondurasu, bodo izginila do 8. decembra letos, proces bo pa potekel pod mednarodnim nadzorstvom. ZDA načrtu močno nasprotujejo, vendar brez uspeha. Sodelujoči predsedniki držav so iz Hondurasa, kjer je nastanjenih največ kontrast borcev, El Salvadorja, Kostarike, Gvatemale in Nikaragve. Venezuelski predsednik Vinicio Cerezo je dejal, da je skupna želja predsednikov, da bi se razoroženi kontrast borci vrnili v Nikaragvo in tam mirno živeli.

Kontrast sami niso sodelovali v izdelovanju načrta za njih razorožitev oziroma niso z njim zadovoljni. Nekateri poveljniki kontrast čet so dejali, da se bodo res vrnili v Nikaragvo, ampak s svojim orožjem vred, in da bodo nadaljevali borbo zoper sandinistični režim v gorah Nikaragve. Za nadzorovanje meje med Nikaragvo in svojimi sosedami bo ustanovljena mednarodna vojaška enota pod vodstvom Združenih narodov. ZDA že od februarja 1988 ne posredujejo kontrast enotam nobene vojaške pomoči, namenjajo jim pa 50 milijonov dolarjev nevojaške podpore.

— **Kratke vesti** —

Cape Canaveral, Fla. — Danes jutraj bodo strokovnjaki NASA izstrelili v vesolje šuttl Columbia, na katerem bo pet astronautov. Polet je vojaškega značaja, zato uradno ni znan njegov pravi namen. Dobro obveščeni opazovalci NASA pa vedo povedati, da bodo astronauti izpustili umetni sond, ki bo zbiral podatke o Sovjetski zvezi. Do tega poročanja še ni prišlo do izstrelitve.

Washington, D.C. — State Department poroča, da še ni nobenega sledu o letalu, ki je izginilo včeraj v Etiopiji in na katerem je bil kongresnik Mickey Leland (D.-Tex.). Leland je bil v Etiopiji, ker se kot kongresnik močno zanima za stanje beguncev in lačnih v Afriki. Bil je namenjen skupaj s člani svoje pisarne in nekaj ameriških diplomatov na obisk begunskega taborišča ob Etiopski-Sudanski meji. Na letalu je bilo 14 potnikov. Vreme je bilo slabo.

Tokio, Ja. — Vladajoča liberalno demokratska stranka je izbrala 58-letnega Toshikija Kaifuja za svojega novega načelnika. Kaifu, ki je služil v dveh vladah kot prosvetni minister, bo potrjen za predsednika japonske vlade v parlamentu. Kaifu bo tretji predsednik vlade v zadnjih dveh mesecih. Noboru Takeshita je odstopil 2. junija zaradi obsežnega finančnega škandala, njegov naslednik Sousuke Uno pa 24. julija zaradi nepoštenega osebnega življenja. Kaifu je v domači in tuji javnosti malo znan, je pa moralno neoporečen.

Washington, D.C. — Pentagon vodi preiskavo zoper 33-letnega kapitana Johna Vladimira Hirscha, češ da je prodajal tajne podatke tuji državi v času, ko je služil v Berlinu. Hirsch, ki je prišel v ZDA z družino l. 1964 iz Češkoslovaške, je imel važno mesto v obveščevalni službi. Družina, ki živi v predmestju Clevelanda, ne more verjeti, da bi bil Hirsch vohun. Tudi v Pentagonu trdijo, da gre trenutno le za preiskavo.

Wellington, N.Z. — Včeraj je odstopil zaradi zdravstvenega razloga predsednik vlade David Lange. Lange, ki ima komaj 47 let in je načeloval vladi zadnjih 5 let, ima srčno bolezen. Njegov naslednik je Geoffrey Palmer.

Iz Clevelanda in okolice

Farni piknik —

To nedeljo prireja fara Marija Vnebovzeta piknik na Slovenski pristavi. Ob 12.30 bo sv. maša, nato bo na razpolago dobro kosilo. Vabljeni!

Romarjem v Lemont —

Romarji Zveze oltarnih društev odpotujejo v Lemont z avtobusi to soboto, 12. avg., jutraj in sicer od

sv. Lovrenca 5.30 zj.
sv. Kristine 6.15 zj.
Marije Vnebovzete . 6.30 zj.
sv. Vida 6.45 zj.

Zbirališča na običajnih mestih. Naprošeni ste: Bodite točni!

Skupno sv. obhajilo —

DNIJ iz farâ sv. Vida, Marije Vnebovzete, sv. Kristine in sv. Pavla bodo imela skupno sv. obhajilo to nedeljo, 13. avg., pri 9.15 sv. maši v cerkvi sv. Vida. Spomnila se bodo pok. Josepha Kokala.

Novi grobovi

Adolph Rupe

Umrli je 74 let stari Adolph Rupe, mož Stelle, roj. Zabukovec. Pogreb bo iz Zak zavoda na 6016 St. Clair Ave. jutri, v sredo, v cerkev sv. Vida dop. ob 9.30 in od tam na Kalvarijo. Na mrtvaškem odru bo danes, v torek, od 4. do 8. zv.

Mary Fabjancic

Umrli je Mary Fabjancic, roj. Gustincic, vdova po Johnu, mati Johna E., sestra Frances ter že pok. Johna in Andrewa. Pogreb bo iz Fortunovega zavoda na 5316 Fleet Ave. jutri, v sredo, v cerkev sv. Lovrenca dop. ob 10. in od tam na Kalvarijo. Na mrtvaškem odru bo danes, v torek, pop. od 2. do 4. in zv. od 7. do 9.

Joseph Yanchar

V St. Paul, Minn., je umrl Joseph Yanchar, mož Genevieve, roj. Blenkush, sin Jacoba in Therese, roj. Zalokar (oba že pok.), brat Albine Tichar, Mary Gerl, Josephine Stupica, Victorie Lindic, Charlesa, Dorothy Tichar, Paula, Margaret Alexander, Florence Fortuna ter že pok. Therese Skur, Anne Supan, Jacoba ml. in Mollie Vichick. Pogreb je bil v St. Paulu.

Stanley A. Ivancic

Dne 29. julija je v Avstraliji umrl 59 let stari Stanley A. Ivancic, preje živčev v Euclidu, v Avstraliji pa od l. 1971, sin Josepha in Rose (oba že pok.), brat Josepha, Franka, Ed-a, Rudyja in Williama, 12-krat stric. Pokojnik je služil 8 let v ameriški bojni mornarici. Spominska sv. maša bo danes dop. ob 10. v cerkvi Brezmadežnega Spočetja v Willoughbyju. Pokopan je bil v Brisbane, Avstralija.

Lep dan —

Dan Upokojencev Slovenske pristave preteklo nedeljo je lepo uspel. Župnik č.g. John Kumše je daroval sv. mašo, s prepričljivim sodelovanjem vernikov.

Na ta dan je bil počaščen najstarejši član tega kluba, 93-letni Lojze Gosar.

Spomnili so se tudi 40-letnice prihoda v Ameriko prve skupine političnih emigrantov po drugi svetovni vojni. Kosilo je bilo dobro, družba vesela, udeleženci zadovoljni, vreme pa naklonjeno.

Odličen študent —

John M. Dovič je bil imenovan že tretje leto zaporedoma v »Dean's List« na University of Dallas v Dallasu, Teksas. John je obiskoval višjo šolo sv. Jožefa v Clevelandu in tudi Slovensko sobotno šolo pri Sv. Vidu. Čestitajo mu starši, sestra in prijatelji.

KRES vabi —

Folklorna skupina KRES vabi na praznovanje svoje 35-letnice, ki bo v nedeljo, 3. septembra v SND na St. Clair Ave. Vstopnice so v predprodaji in so po \$15 (z večerjo), dobe se tudi samo za nastop. Kličite 481-5621 za rezervacijo in več informacije.

Koncert Fantov na vasi —

Fantje na vasi vabijo na njihov letni koncert, ki bo v soboto, 9. sept., zvečer. Vstopnice so po \$6 in jih dobite, ako pokličete enega sledečih: Mark Jakomin (289-2559), Janez Sršen (946-9607), Tomaž Slak (881-1725). Ne odlašajte!

Restavracija odprta —

Včeraj popoldne je bil sprejem na pomolu ob koncu E. 9 ceste, kjer je zasidrana ladja, na kateri od danes posluje »Captain John's Seafood Restaurant«. Sprejema se je udeležilo nekaj sto gostov, med njimi je bilo veliko Slovencev, saj je solastnik torontski rojak John Letnik. Restavracija bo odprta za kosilo in večerjo, na jedilniku bodo predvsem ribje raznih vrst. G. Letniku in solastnici želimo veliko uspeha!

Vabilo Slovenske šole —

Slovenska šola pri sv. Vidu priredi v nedeljo, 20. avgusta, svoj vsakoletni piknik na Slovenski pristavi. Ob 12.30 bo č.g. Jože Božnar daroval sv. mašo za žive in umrle podpornike Slovenske šole, po maši pa bo potem na razpolago domače kosilo. Vsi prijazno vabljeni!

VREME

Spremenljivo oblačno in dokaj hladno za ta letni čas. Najvišja temperatura bo okoli 69° F. Deloma sončno jutri z najvišjo temperaturo okoli 75° F.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. — 431-0628 — Cleveland, OH 44103

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 012400)

James V. Debevec — Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel — Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Mike and Irma Telich, Frank J. Lausche
American Home Slovenian of the Year 1987: Paul Košir

NAROČNINA:

Združene države:

\$36 na leto; \$21 za 6 mesecev; \$18 za 3 mesece

Kanada:

\$45 na leto; \$30 za 6 mesecev; \$20 za 3 mesece

Dežele izven ZDA in Kanade:

\$48 na leto; za petkovo izdajo \$28

Petkova AD (letna): ZDA: \$21; Kanada: \$25;

Dežele izven ZDA in Kanade: \$28

SUBSCRIPTION RATES

United States:

\$36.00 — year; \$21.00 — 6 mos.; \$18.00 — 3 mos.

Canada:

\$45.00 — year; \$30.00 — 6 mos.; \$20.00 — 3 mos.

Foreign:

\$48.00 per year; \$28 per year Fridays only

Fridays: U.S.: - \$21.00 - year; Canada: \$25.00 — year

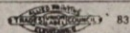
Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio

POSTMASTER: Send address change to American Home

6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103

Published Tuesday & Friday except 1st 2 weeks in July & the week after Christmas

No. 57 Tuesday, August 8, 1989



Razcepljena slovenska opozicija

Na slovenskem političnem prizorišču se je trenutno odprla fronta med alternativo in uradno politiko zaradi dveh političnih dokumentov. Opozicija je dala v javnost tako imenovano »Majniško deklaracijo«, uradna politika pa ni hotela pri njej sodelovati, zato je pohitela z zelo podobno »Temeljno listino Slovenije 1989«. Gre za zelo podobni kratki politični programski izjavi glede slovenske prihodnosti. Spor je nastal, ker uradna politika ni hotela podpisati »Majniške deklaracije« in je izdala svojo »Temeljno listino«, v kateri je vpletla tri sporne elemente: vladavino dela, socializem in samoupravljanje, obe listini se v javnosti podpisujeta, zato se je razvnel pravi medijski boj za pridobivanje podpisnikov.

Do povsem jasnega razcepa pa je prišlo tudi znotraj slovenske opozicije. Na eni strani so novoustanovljene zveze: Slovenska demokratska zveza, Socialdemokratska zveza Slovenije, Slovenska kmečka zveza in Društvo slovenskih pisateljev, na drugi strani pa Mladinska organizacija, Debatni klub 89, Skupina 88 in revija Mladina. Glavna ideologa mlajše skupine, ki je tudi povzročila razcep znotraj alternative, sta profesorja Slavoj Žižek in Rastko Močnik, ki imata na določene kroge mladine velik vpliv. Njuna glavna značilnost je novolevičarstvo. V resnici gre za zanimive predvolilne priprave, pri katerih se, kot izgleda, ne bo izbiralo sredstev v političnem boju. Tako imamo trenutno na Slovenskem tri politične tabore: komuniste, ki so se prisiljeni precej reformirati, vendar so še trdno na oblasti, pa čeprav nelegitimni, in pa dve opozicijski skupini. Upajmo, da v predvolilnem boju, ki se bo prav razvnel šele jeseni, ne bo šlo znotraj obeh opozicijskih grupacij preveč energije za medsebojna obračunavanja, ker je povsem jasno, da bi ob tem tretji, to pa so komunisti, odnesel levji delež.

V zadnjem času je močno izgubil na ugledu predsednik Slovenije Janez Stanovnik. Vrstijo se celo zahteve po njegovem odstopu. Potem, ko se je spomladi zavzel za svojega policijskega ministra Ertla, celo svojo desnico je bil pripravljen zanj dati v ogenj, se je sedaj na povsem nemoder način javno opravičil srbski dopisnici beograjske Politike ekspres Aleksandri Plavevski, ker bi jo naj na televiziji razžalil slovenski časnikar. Plavevska je že več let poznana kot izredno napadalna komentatorka iz Slovenije, še posebej pa je izstopala v zadnjem letu, ko so njene reportaže mejile že na pravo psovanje vsega, kar je slovenskega. Pri tem je pomagala v Beogradu ustvarjati močno protislovensko razpoloženje. Zato je Stanovnik naredil veliko politično napako, da se ji je povsem ponižno opravičil v imenu slovenskega naroda.

V Srbiji pa so vse svoje sile usmerili proti Anteju Markoviću (predsedniku jugoslovanske vlade, op. ur.). Očitajo mu, da sprejema sklepe, ki so na škodo Srbije in v korist Slovenije in Hrvaške. Ob tem pa je ideolog srbskega partijskega CK Mandić odkrito zagrozil, da ima Jugoslavija tanke tudi zato, da bo z njimi zatrla kontrarevolucijo in »revizionizem«.

(dalje na str. 4)

Škof Metod Pirih obiskal rojake v San Franciscu

SAN FRANCISCO, Kalif. - Veselo smo bili presenečeni v začetku julija, ko smo zvedeli, da pride k nam visoki cerkveni dostojanstvenik, koprski škof Metod Pirih, novi ravnatelj slovenske izseljenske in zdomske pastore. Dolgo še ni bilo med nami slovenskega škofa. Pohiteti je bilo treba z organiziranjem priprav za to srečanje.

Ko je v ponedeljek, 17. julija, škof Pirih došel z letalom na naše letališče, se je najprej usmeril na naše pokopališče k Sv. Križu obiskat naše pokojne slovenske duhovnike, ki počivajo ob kipu Dobrega Pastirja: župnik F. Turk in njegov brat prof. dr. Turk, Luskar, Trunk, Vodušek. V zadnjih letih so pa novi grobovi precej daleč od tam.

Nato je g. škof odšel preko zaliva (San Francisco Bay) v Oakland k Slovencem z Goriškega in Primorskega ozemlja (Vogrič, Ravnik idr.).

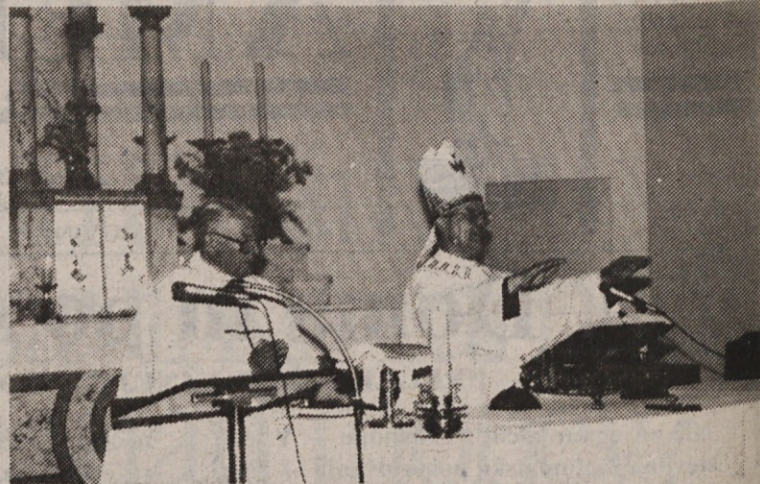
V sredo, 19. julija, smo se zbrali v naši slovensko-hrvaški cerkvi Rojstva Gospodovega k večerni slovesni sv. maši, ki jo je škof Pirih daroval ob veliki udeležbi rednih župljanov in pa Slovencev, ki pridejo od daleč le za večje praznike. Z njim je somaševal naš g. župnik John Mihovilovich.

Mogočno so zadonele orgle (400 piščali, iz l. 1912) ob njunem pristopu pred oltar. Z velikim navdušenjem je naš pevski zbor zapel v pozdrav slovensko pesem: »Ti si Peter — skala...«. Slovensko berilo je razločno bral (kot vsako nedeljo) Lojze Gregorin.

Škofovo pomenljivo pridigo v slovenščini je Ivo Ravnik sproti prevajal v angleščino, saj ena tretjina udeležencev ni dovolj (ali pa sploh nič) razumela slovenskega jezika. Tolajilne in vzpodbudne so bile škofove besede o ljubezni in zvestobi našega naroda do božje Matere Marije. Tudi Ona je govorila v slovenščini, ko je pred 350 leti na gori Skalnici (Sveti gori pri Gorici) naročila 13-letni pastirici Urški Ferligoj, naj pove ljudem, da naj tam pozidajo cerkev in naj njo prosijo milosti.

Verni Slovenci, je nadaljeval škof, so živeli v hudih časih, a ostali so zvesti Mariji, ki jim je tudi na razne načine pomagala. Za Božič 1988 je bilo na stroške ljudi dokončano asfaltiranje ceste do svetogorske bazilike, po kateri zdaj vedno narašča promet: avtomobilski in avtobusni. Število romarjev in izletnikov tudi hitro narašča. Naj nam Sveta gora ostane kraj miru in duhovne poglobitve, turistom pa obenem kraj resnične naravne lepote s krasnim razgledom. Sveta gora spada v koprsko škofijo, je dodal škof Pirih.

Zelo lepó je zbor med mašo prepeval naše blagodne pesmi, med njimi vedno zaželjeno »Dajte mi zlatih strun«. Verniki so zvesto sodelovali pri skupnih molitvah in odgovorih v našem jeziku, ob koncu so se pa navdušeno pridru-



Koprski škof METOD PIRIH in župnik J. MIHOVILOVICH med daritvijo sv. maše v cerkvi Rojstva Gospodovega



VIKTORIJA VOGRIČ govori v cerkveni dvorani škofu Pirihu za slovo in v zahvalo. (Oba posnetka: Ivo Ravnik)

žili zborovemu petju »Povsod Boga« z iskreno prošnjo k Mariji za njen blagoslov.

Po sv. maši je bilo v cerkveni dvorani družabno srečanje z že priljubljenim škofom. Na odrski zavesi so bile pripete belo-modro-rdeče črke DOBRODOŠLI in rdeči nageljni. Pogostitvena miza je bila bogato obložena z različnimi mikavnimi dobrotami, ki jih znajo spretno pripraviti naše pridne gospodinje (prisrčna vam hvala!); moški so pa poskrbeli za raznovrstno pijačo. Na glavni mizi za goste je bil jerbasček krasnega pisanega cvetja. Za »spominček« so bili na razpolago papirnati namizni prtički okrašeni z ročnobarvanimi nageljčki in datumom.

Prevzvišeni je začel pogostitev z razločno slovensko blagoslovno molitvijo. Veselo razpoloženje je narastlo, ko je pozneje začel in vodil slovenske družabne pesmi. Našel je tudi dovolj časa, da se je sestal z vsakim udeležencem.

Proti koncu večera je povzela besedo ga. Viktorija Vogrič, upokojena profesorica italijanščine na jezuitski univerzi v San Franciscu. Z izbranimi besedami se je zahvalila g. škofu za njegov obisk, za njegovo prijaznost in vzpodbudo.

Kako veseli bi bili tega srečanja zdaj že pokojni dr. Stan-ko Vrčon, dr. Lojze Vogrič, dr. Tone Ravnik, dr. Štefan Erlach in Karl Rogina! Mislili smo tudi na druge pokojne zavedne Slovence, zveste Marijine častilce. Pri Bogu so se veselili tega izrednega obiska v naši cerkvi, katero so tako zelo ljubili.

Prisrčno dobrodošel med nami je bil naš najmlajši župljan Steve Stimach (rojen 19. maja t. l.), ki nam ga je predstavila njegova stara mamica

Tončka Gregorin. Najstarejša naša župljanka Agnes Kamnik (roj. Plut, iz Semiča) je ostala doma, v postelji. Dne 21. avgusta bi dopolnila 100 let svojega plodovitega, Boguvdanega življenja. Skoraj 70 let je bivala na našem »Kranjskem hribu«, vdova že od leta 1933, zelo spretna in zanesljivo tovarniška uslužbenka. Ko je zbolela in bila zadnjih šest let le v vozičku, ji je njena nečakinja Frances Plut, s katero sta živeli skupaj, zvesto bila ob strani. Naš iskren »Bog povrni!«, draga Frances.

Plutovi in Govednikovi (sorodniki) so si pridobili med Slovenci in drugimi naseljenci lep ugled in spoštovanje. Nas g. župnik Mihovilovich je blagi Agnes pogosto prinesel Tolajnika.

Tri tedne pred njenim 100-tim rojstnim dnevom je Bogu Njemu vdano Agnes vzela Sebi. Do zadnjega je bila pri zdravi zavesti in je še glasno molila. Sorodniki in mnogo prijateljev se je zbralo na predvečer pogreba k rožnemu vencu, enako k pogrebni maši v torek, 1. avgusta, saj so jo imeli radi. Pospremili so jo tudi na pokopališče.

Naj omenim še našo ljubeznivo župljanko (tudi rojeno v Beli krajini), Poldico Podgor-
nik, ki tudi ni mogla priti k naši slavnosti. Z žalostjo preboleva dneve bolečin in osamelosti v bolnišnici. Z veselimi ponosom bi praznovala 50-letnico ustanovitve našega slovenskega cerkvenega pevskega zbora, katerega zvesta članica je bila vse od začetka (sept. 1939). Joe Nanut je edini od ustanovnih članov, ki še hodi k petju. Ustanovitelj zbora g. župnik Vodušek in soustanoviteljica Mici Klobučar sta že med pokojniki, kakor tudi

(dalje na str. 3)

Ha-Hec-Hi- Ho-Humor!

Skuhaj ali pogrel

MECAN

KAR PO TEKSAŠKO

Pri nekem bogatem farmerju v Teksasu so imeli družinsko slavlje. Za težko obloženo mizo je sedelo farmerjevih šest sinov z ženami. Vsi so izgledali lačni in so nestrpnost čakali, kdaj se bo oče pokrižal, da bi že začeli jesti. Ta pa pogleda okrog in reče:

»Nič drobiža ne vidim pri tej svoji mizi in si ne znam razlagati, kaj naj to pomeni. Saj vsi izgledate zdravi in krepki pa tudi revščina nobenemu ne grozi. Odločil sem, da dobi tisti, kdor me prvi naredi za starega očeta, 50 tisoč dolarjev nagrade.«

Otroci so se vsi zaprepaščeno spogledali, farmer pa je sklonil glavo in začel glasno moliti. Šele ko je končal in spet dvignil glavo je opazil, da sta ostala z ženo sama pri mizi.

»Vaša žena je pa čudovito shujšala!«

»To je zasluga kitajske diete. Že tri tedne je samo kurjo juho.«

»Z rezanci?«

»Ne, s paličkamil!«

Potepuh je zbolel in je moral na operacijo. Ko ga v bolnišnici spravijo iz večletne umazanije, ga oblečejo v čisto perilo in položijo v čisto posteljo, zaupa medicinski sestri:

»Veste, sestra, operacijo sem si veliko huje predstavljaj!«

Neki zdravnik, vprašan kaj je razlika med navadnim revmatizmom in protinom (gout), je takole odgovoril: Če daš prst v primež (vice) in ga stisneš toliko, da te zaboli do onemoglosti, to je revmatizem. Če pa potem še enkrat obrneš naokoli, to je protin.

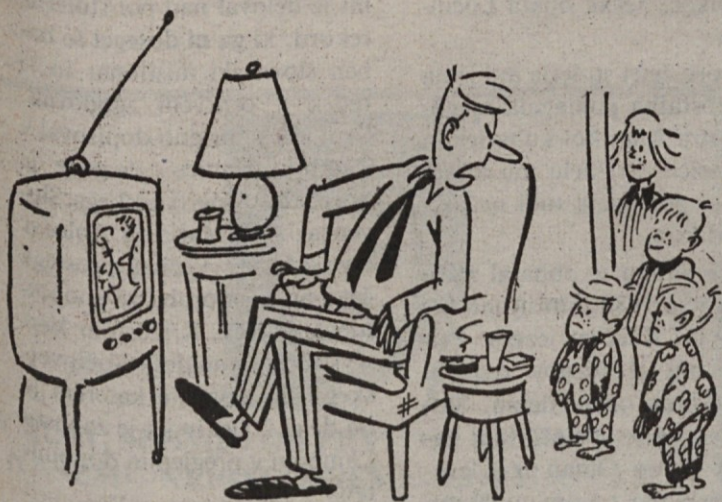
V zapor pride nov paznik. Upravnik ga vpraša:

»Ali ste sposobni za to delo? Naši zaporniki so zelo neukrotljivi.«

»Tega pri meni ne bo! Kdor ne bo ubogal, bo letel ven!«

»Kaj je z vami? Počasi delate, počasi mislite, počasi dojemate... Ali sploh lahko kaj hitro naredite?«

»Ja, hitro se utrudim.«



— Me prav nič ne briga, če ste pravkar ustanovili sindikat!

»Bogdanček, kakšne lase ima tvoj očka?«

»Veste, moj očka ima samo glavo.«

»Mami, ali človek res pride iz prahu in se v prah povrne?«

»Res je.«

»Potem so pa pod našo posteljo najmanj trije mrličji.«

Družina zajtrkuje. »Mami, to jajce mi ni všeč.«

»Tiho bodi in jej; pri jedi se ne sitnari.«

Čez nekaj minut: »Mami, ali moram kljun tudi pojesti?«

»Pomislite, sosed, naš Darko je star komaj šest mesecev, pa že sedi.«

»Ježešna, kaj pa je naredil?«

Slovenci v Argentini

»Politični« in »lojalni«

(Zopet je novinar Marko Jensterle napisal dober članek o Slovencih v Argentini, ki ga je objavil ljubljanski tednik »Teleks«. Ali ni pri tem silno zanimivo, kako globoko se v Sloveniji zanimajo za slovensko politično emigrantsko skupnost v Argentini, tisto v ZDA in Kanadi pa dobesedno ignorirajo? Ali premalo vedo — ali preveč? Ur.

Zanimanje Slovencev za dolga leta zamočeno politično emigracijo v tujini je vsekakor izredno pomemben pojav, saj na ta način dopolnjujejo svoj zgodovinski spomin. Toda ob tem ni prav nič manj pomembno razčistiti zadeve s tisto emigracijo, kateri je bila doslej namenjena vsa pozornost.

V primeru Argentine gre za dve jasno ločeni slovenski skupnosti — predvojno emigracijo, ki je sem prišla v glavnem zaradi ekonomskih vzrokov in zaradi italijanskega fašizma (večina jih je zato Primorcev) ter povojno emigracijo, ki so jo v tujino vodili izključno politični vzroki. Obe skupnosti še zdaleč nista homogeni, kot si zamišljajo nekateri v domovini. Znotraj politične emigracije so namreč ljudje, ki bi s svojim načinom razmišljanja danes lahko povsem brez problemov našli mesto v kakšni od številnih slovenskih političnih organizacij ali zvez. Na drugi strani pa lahko med člani predvojne emigracije najdemo ljudi, ki bi v slovenskem pluralizmu s svojimi idejami takoj našli mesto na »smetišču zgodovine«.

Skrajnosti so na obeh straneh, tako pri »političnih« kot pri »lojalnih«. Vse redkejši politični emigranti še vedno sanjajo o zmagovalni vrnitvi v Slovenijo, redki »lojalni« pa iz daljnega Buenos Airesa skrbijo za ohranjanje ortodoksne komunistične linije v Sloveniji.

Obisk škofa Piriha v San Franciscu

(nadaljevanje s str. 2)

več drugih zvestih pevcev od prvotnega števila okrog 60 članov.

Zvedeli smo, da je g. škof Piriha ohranil naše župljane, cerkev, San Francisco, Oakland in okolico v zelo lepem spominu. Ravnikovi in ga. Vogrič so (poleg spretnih kuharic) največ pripomogli k lepemu sprejemu in udobnem bivanju ob pacifiški obali, ki je tako daleč od jadranske obale. Koprski škof nam je prinesel sončni žarek veselja in poživitev v naše vsakdanje življenje in našo skrb za obstoj slovenske cerkve v San Franciscu. Svetogorska Marija naj čuva njega in tudi p. Vendelina v Lemontu, ki nam je posredoval to prisrčno srečanje.

Angela Gospodarič

Marko Jensterle

Problem je samo v tem, da »politični« ekstremisti zaradi svoje zgodovinske izolacije praktično nimajo več nobenih možnosti za širjenje idej, »lojalni« pa ob pomoči in pozornosti, ki jo dobivajo iz domovine, živijo v prepričanju, da se njihov glas ne izgubi neke nad Atlantikom. Slovenska in jugoslovanska politika sta sicer v svoji zgodovini prerezali popkovino, ki ju je povezovala s klerikalnimi idejami, ne pa tudi s stalinističnimi.

Razlike, ki jih je danes mogoče opazovati med Slovenci v Buenos Airesu, niso odvisne od tega, kdaj je emigracija nastala, temveč predvsem od ideologije. Slovenski javnosti je zdaj že znano, da v znamenitem »Slovensko-jugoslovanskem vzajemnem društvu Triglav« obstajata dve skupini predvojne emigracije, ki sta si že dolga leta v nasprotju. Navsezadnje je to posledica dejstva, da je društvo Triglav leta 1974 nastalo z združitvijo treh slovenskih klubov: Ljudskega odra, Zarje in Našega doma — od katerih je bil prvi znan po svoji komunistični usmeritvi, medtem ko sta druga dva večjo pozornost kot ideologiji namenjala nacionalno-kulturnemu delovanju.

Smisel združitve treh klubov je bil sicer poudariti nacionalno razsežnost, vendar se je kmalu zatem pokazalo, da ima ena skupina povsem drugačne cilje. Triglav je danes vse manj slovensko društvo (čeprav so bili vsi trije klubi slovenski). Ustanovitelji so se leta 1974 sicer zedinili, da bo to »sloven-

V LJUBEČ SPOMIN

OB CETRTI OBLETNICI,
ODKAR JE V GOSPODU
ZASPALA NAŠA
LJUBLJENA ŽENA IN MAMA



JULKA FERKUL

Umrla 13. avgusta 1985.

Počivaj v miru, draga žena,
preljuba mati, v grobu tam;
v ljubezni trajni boš ostala,
nepozabna dobra nam.

Žalujoči ostali:

Janez Ferkul — soprog;
Mirko, Stanko, Pavle in
Janez — sinovje;
Silva Hirschegger, Marija
in Barbara Perkins —
hčere z družinami;
Jakob Kostanjevec — oče,
v Sloveniji;
ter ostalo sorodstvo tu in v
Sloveniji.

Cleveland, Ohio 8. avg. 1989.

ske društvo, odprto za vse Jugoslovane«, vendar se je z leti na prvi del tega stavka pozabilo in danes se soočamo z realnostjo, ki jo je ob zdajšnjih sporih v klubu podpisalo že več kot sto članov) večja skupina Primorcev označila na naslednji način: »Že moramo ugotoviti, da so med nami ljudje, ki spreminjajo barvo kot kameleoni, po drugi strani pa imajo skrivne politične namene in ne živijo sedanje realnosti. Ta prikrita politika pelje z dobro organiziranimi dejanji v jugoslavizacijo Triglava, tako da bi ostalo le ime kot spomin na to, kar je bilo nekoč hrepenenje večine njegovih ustanoviteljev.«

Omenjena peticija (objavilo jo je tudi Delo) navaja za trditev povsem konkretne dokaze. Na primer, da je sedanja predsednica Triglava Majda Sosič na seji upravnega odbora glasovala proti predlogu, naj se v društvu ob argentinski, jugoslovanski in zadružni — obesi tudi slovenska zastava. Te danes v Triglavu ni videti. Za podpisnike peticije pa je absurd tudi v tem, da je slovensko zastavo, ki ne sme viseti v društvu, iz Ljubljane v Buenos Aires prinesel ravno predsedničin sin, ki je v Sloveniji študent izseljenske matice.

Vodstvo Triglava se poleg tega že dolgo distancira od radijske oddaje, imenovane Slovenski kotiček, ki jo financira in vodi tukajšnji industrialec Albert Čuk, človek iz partizanske družine, ki je po drugi svetovni vojni v Argentino prišla zaradi nestrinjanja z novim sistemom doma. »Ko je bil pregnan okupator in je prenehalo nasilje fašizma, se je pod novim režimom začelo znova, le ime nasilnika je bilo drugačno. Zakaj? Sami zaradi tega, ker mi nismo odobraval njihovi metod in idej, tako različnih slovenskih interesov, za katere smo si toliko prizadevali,« je dejal Čuk v intervjuju, ki ga je ob sporih v Triglavu z njim objavila tukajšnja Svobodna Slovenija.

Čukov položaj je ob sporih med Slovenci v Argentini še posebej zanimiv. V Triglavu ga je sedanje vodstvo zaradi njegovega pisma, objavljenega v Delovih pismih bralcev, razglasilo za persono non grata in mu prepovedalo vstop v društvene prostore. Čuk je v pismu namreč reagiral na besede predsednice Majde Sosič, izrečene v intervjuju za »Delo«, ko pravi, da se Primorci obračajo po vetru in da to verjetno delajo zato, ker nikoli ne vedo, kaj so: Italijani, Slovenci, Jugoslovani ali Argentinci. Na drugi strani pa je Čuk v nemilosti tudi pri ortodoksni struji povojne emigracije, saj je nedavno zavrnil, da bi po svojem radiu objavil njihov politični program ob domobranski proslavi.

Slovenski kotiček je namreč apolitična oddaja, ki skrbi predvsem za ohranjanje slovenske narodne zavesti in jezika v Argentini. To je doslej najkonkretnjša oblika sode-

(dalje na str. 4)

RDEČE JEZERO IN SLOVENC

1858 1888 1838 1988

— II. del —

Ignacij Tomazin (1843—1916) in Rdeče jezero

Po Lavtižarjevi smrti ni bilo stalnega misijonarja med Očipvejci v okolici Rdečega jezera do prihoda Ignacija Tomazina. Fr. Joseph Buh jih je obiskal v letih 1867, 1869, 1871, 1872, 1873, 1874. Leta 1875 je obiskal misijon Ignacij Tomazin, ki je sicer živel v Beli zemlji (White Earth). Obisk je ponovil leta 1876 in 1879. Cerkvene pobožnosti so misijonarji opravljali v hiši, ki jo je postavil še Fr. Pirc.

Tomazin je začel svoj redno misijonsko delo ob Rdečem jezeru v marcu 1879. Tamkaj je živel kakih 1500 Indijancev ob obalah jezera, okoli 2000 pa v gozdovih. Od vseh jih je bilo 400 katoliške vere.

Njegovo delo ni bilo lahko. Misijonarji drugih veroizpovedi so mu delali precejšnje težave. Po drugi strani pa so bile civilne oblasti malo naklonjene novemu misijonarju. Malo je bila kriva nesporazumov tudi njegova neizprosna in prenatrpanost v odločitvah.

Poglavar Indijancev mu je šel v začetku močno na roko. Pomagali so mu zgraditi cerkvico in stanovanje. S pomočjo frančiškanskega brata je ustanovil dnevno šolo za otroke. Leta 1880 je ustanovil Družbo treznosti. Člani so bili organizirani v družbi sv. Jožefa in v Marijini družbi. Župnijski zavetnik je bil sv. Ignacij Antijohijski, njegov krstni patron. Fr. Tomazin je krstil v času svojih obiskov in stalnega bivanja ob Rdečem jezeru nad 300 oseb.

Fr. Tomazin ni mogel trpeti plesov. Ob neki priliki je v sveti jezi razrezal boben in razgal plesalce. To so mu zelo zamerili. Sebi in stvari je s tem samo škodoval. Ko so ga oblasti prišle iskat, da ga odpeljejo v White Earth, se je večkrat uprl. Končno je škof privolil, da naj zapusti misijon, kar se je zgodilo 27. junija 1883.

Svojega delovanja Fr. Tomazin ni omejil le na Red Lake, ampak je skrbel tudi za misijone v Leech Lake, Cass Lake, Winnibigoshish, White Oak Point, Sandy Lake in Pakegoma. Ko je zapustil Rdeče jezero, se je nastanil v Wadeu, odkoder je obiskoval Backer, Hubbard in Norman, Adrich, Frazee City, Detroit City, Audubon, Lake Park, Pelican Lake, Park Rapids in Ada ter Aitken v okraju Crow Wing, Motley v okraju Morrison in Pelican Rapids v okraju

Otter Tail.

Nato je mnogo let misijonaril v Belle River, kjer je bil župnik in dekan. Od tam je nekaj časa obiskoval tudi slovensko naselbino sv. Štefana. Leta 1907 je bil nastavljen za župnika v kraju Padua z misijonom Sedan. L. 1908 je prevzel župnijo Elizabeth z misijonom Pelican Rapids. Od leta 1911 je župnikoval v slovensko-nemški fari sv. Antona v Kraitownu. Več časa je bil tudi duhovni svetnik škofije St. Cloud.

Škof Kenneth Povish je na Baragovem dnevu v Manistique-u govoril o slovenskih misijonarjih, ki jih je imenoval vojščake za Kristusa. O Tomazinu je med drugim povedal: »...Leta 1879 (škofovi podatki niso točni) je Tomazin moral zapustiti Minnesota. Misijonar je odšel v Illinois in tam deloval med slovenskimi naseljenci vse do svoje smrti... Tomazin je še vedno največji misijonski junak med našimi Indijanci severne Minnesote. Spominjajo se ga kot garača, zahtevnega do sebe in drugih in kot njihovega najboljšega belega prijatelja. Leta in leta so poznejši misijonarji ugotavljali, da ostajajo spreobrnjenci o. Tomazina veri zvesti.«

Leta 1915 je obhajal zlato mašo. Umrl je v Chicagu dne 26. avgusta 1916. Njegov konec je tragičnega značaja. Padel je na ulico s svoje sobe večnadstropnega hotela. V rokah je držal sveti rožni venec. Okoliščine so kazale, da se je starčku omračil um, zato ni bilo težav s cerkvenim pogrebom. Pokopali so ga v Jolietu.

Jožef Buh

Kot četrtega slovenskega misijonarja navaja škof Povish Jožefa Buha, ki je prišel v Minnesota l. 1864 s Pircem. Dasi je bil izreden učenjak, je prebil 20 let delujoč izključno za Indijance, od tega sedem let kot nad vse uspešen misijonar ob Rdečem jezeru. Buh je bil eden najbolj poznanih duhovnikov v Minnesoti. Zanj jih 38 let je deloval v duluthski škofiji. Umrl je v starosti 89 let.

Simon Lampe (1865—1940)

Prva dva stalna slovenska misijonarja nista dolgo delovala med Očipvejci ob Rdečem jezeru: Fr. Lavtižar komaj 4 mesece, Fr. Tomazin pa le 4 leta. Naslednji stalni slovenski misijonar ob Rdečem jezeru je bil benediktinski duhovnik Simon Lampe. Ker smo v stoletnici njegovega mašniškega po-

svečenja in prihoda v misijon ob Rdečem jezeru, ker se dalje spominjamo njegove zlate maše pred 50 leti, pa tudi, ker bomo obhajali prihodnje leto 125-letnico njegovega rojstva in 50-letnico njegove smrti, je primerno, da sedaj živčim Slovencem obudimo spomin na tega velikega in zaslužnega misijonarja, ki je 50 let deloval med Indijanci v severni Minnesoti.

Rev. Lampe je bil rojen 5. decembra 1865 na Brezovici pri Ljubljani. Poznana dr. Franc in Evgen Lampe sta mu bila v bližnjem sorodu. Šolal se je v Ljubljani, najprej na Grabnu, potem pa do leta 1882 v Marijanišču. Leta 1883 je odšel z Rev. Buhom v Ameriko in prišel 2. novembra v benediktinsko opatijo sv. Janeza, Collegeville, Minn.

Naslednje leto je stopil v benediktinski red. Po prvih redovnih obljubah je bil kot klerik poslan v indijansko šolo opatijske sv. Janeza, kjer je bil prefekt in učitelj. Tu se je ob Baragovi slovni in slovarju z vso vnemo oprijel indijanščine.

Slovesne obljube je napravil v oktobru 1888, prvega decembra pa je bil posvečen v duhovnika. Glorio je zapel v slovenski cerkvi sv. Štefana dne 5.

Politični in lojalni

(Nadaljevanje s str. 3)

lovanja vseh slovenskih (tu je očitno izpadlo nekaj besedila v Jenšterletovem tekstu, op. ur.)

Ortodoksno vodstvo Triglava je seveda deležno drugačne pozornosti. Politične delegacije slovenske izseljenske matice večino časa preživijo z njimi, le redko pa si vzamejo čas za ustanovo, kakršna je omenjeni radio.

Slovenci v Argentini že dolgo čutijo pritiske jugoslavizacije in to jih zelo moti. Pri tem posebej opozarjajo, da je treba ločevati pojem državljanstva od nacionalnosti, vendar ta opozorila največkrat ne zaležejo. V društvu Slovenec v Bernalu, predmestju Buenos Airesa, imajo v steni napisano »Slovensko društvo, odprto za vse Jugoslovane«. Triglav je svojo gostoljubnost pokazal ob ustanovitvi, ko so ga imenovali slovensko-jugoslovansko društvo.

Slovenci, ki danes doma ob zaostrenih razmerah v Jugoslaviji vse bolj iščejo svojo identiteto, se bodo nekoč obrnili tudi proti rojakom v tujini. Toda tedaj bodo zgrozeno ugotovili, da tudi tu nimajo več opore. Kajti eden od zavednih Primorcev in podpisnik omenjene peticije, mi je že pred letom dni dejal: »Dobro vemo, da bomo izumrli. Radi bi le, da bi izumiranje trajalo čim dlje«. Slovenska politika pa s svojo podporo protislovenskemu jedru Triglava ta proces samo pospešuje. Ostala bo seveda še politična emigracija z visoko razvito narodno zavestjo, toda sodelovanje z njo je greh.

(Močne črke v zaključnem odstavku so moje. Ur.)

Razcepljena slovenska opozicija

(nadaljevanje s str. 2)

zem«, kar pomeni slovensko drugačnost. Zanimivo je, da so se mu takoj postavili po robu trije mlajši člani slovenskega CK in to na zelo odločen način.

Zaradi poraznega stanja v srbskem gospodarstvu srbska politika spet intenzivno usmerja pozornost na druga področja. Tako je prišlo do nacionalističnega incidenta v Kninu na Hrvaškem, kjer živi veliko Srbov. Tam je skupina mitingašev, ki je zelo znana z mitingov po Srbiji, na proslavljanju 600-letnice kosovske bitke s transparentom pozivala Slobodana (Miloševića), naj pride (na Hrvaško), ker ga čakajo.

Inflacija pa vedno bolj nori, saj je dosegla letos že 800; po drugi strani pa nas skokovito prehitelata Poljska in Madžarska in ameriški predsednik Bush se nas je ob obisku v teh dveh državah na veliko izognil.

Vinko Levstik, Gorica, It.
(Iz »Svobodne Slovenije«, 20. 7. 1989)

decembra. Dva tedna pozneje je odšel s p. Tomažem in dvema redovnicama k Rdečemu jezeru. Od tu je obiskoval druge misijonske postaje kot Thief River Falls, Leech Lake, Ball Club, Wimigoshish.

Leta 1896 je bil prestavljen v White Earth, kjer je imel na skrbi vso ogromno rezervacijo, ki ga je stala mnogo truda in potov. Leta 1900 je bil poslan med Indijance v Beaulieu, od koder je obiskoval Indijance v Pembina, Hansville, Leech Lake in Big Bend. Isto leto je šel v domovino obiskat še živečo mater.

Leta 1905 je dobil v oskrbo indijansko rezervacijo v Cloquet, kjer je našel še mnogo starih Indijancev, ki so jih krstili naši misijonarji Baraga, Pirc, Skola, Lavtižar in Čebul. Tu je doživel največje razočaranje svojega misijonskega življenja, ko je 12. oktobra 1918 gozdni požar upepeljil naselbino in z njo dragoceno zapuščino Verwystovega slovarja. A vse je nanovo zopet pozidal.

S prvim avgustom 1932 se je vrnil k Rdečemu jezeru, kjer je misijonaril do svoje smrti. V pomoč mu je bil Rev. Florjan Ločnikar, nečak opata Ločnikarja.

Skoro četrto stoletja mu je na teh postajah pomagala njegova sestra Ana, kot kuharica in oskrbnica. Pri delu mu je nekaj let pomagala tudi nečakinja Marija.

Oče Simon je obhajal zlato mašo leta 1938 v misijonu St. Mary pri Rdečem jezeru. Pridigal mu je njegov redovni predstojnik opat Alcuin. Slovesnosti se je udeležil tudi kanonik Janez Oman iz Clevelanda skupaj z najmanj 40 duhovniki. Za organizacijo je bil odgovoren p. Florjan Ločnikar, ki je bil četrto stoletja ravnatelj tamkajšnje šole in duhovni pomočnik v misijonu.

Ko je p. Simon zapel svojo prvo mašo, je bil gori omenjeni kanonik Oman še deček 9 let. Po 50 letih pa je bil župnik v Clevelandu in je po slovesni zlati maši napisal za Koledar Ave Maria članek o zlatomašniku in indijanskem misijonarju. Povedal je, da je bil za svoja leta o. Simon še vedno »čil in zdrav in vesel. Petje je ena njegovih najljubših zabav. Vseskozi je rad pel narodne kakor tudi nabožne pesmi, zlasti pa je ves oživel, kadar je

imel priliko zapeti katero v svojem materinem jeziku; kako "kranjsko". Se danes v svojem 75. letu ima lep glas in bi posekal marsikatero tenorista v pesmi: "V Gorenjsko oziram se skalnato stran". Slovenska pesem se razlega že nad 80 po pokrajinah v srednji in severni Minnesoti, kjer so hodili in še hodijo krepki in pogumni slovenski misijonarji od Pirca pa do Lampeta. Nobena pot jim ni bila predolga. Noben Indijanec ali novo naseljenec jim ni bil preskromen, da ga ne bi obiskali... Amerika se ima slovenskim misijonarjem zahvaliti, če so se stotine Indijancev spreobrnil iz divjakov v mirne in dobre Amerikance. Na te ljudi smo Slovenci smelo ponosni. Če hoče Amerika prepevati o zemlji junakov, naj ve, da bolj junaških mož ni imela, kot so bili oni, ki jih je poslala majhna, toda junaška Slovenija: Baraga, Pirc, Lavtižar, Buh, Trobec, Tomazin, Čebul, Gross, Šifrer, Zupan, Lampe, Homar, in še drugi...«

Rev. Lampetu so Indijanci nadali ime Ga Minotagos, to je dober pevec. Indijansko je popolnoma obvladal. Med njimi je deloval nad pol stoletja, rekord, ki ga ni dosegel še noben slovenski misijonar in je redek v cerkveni zgodovini. Svoj čas je pridno dopisoval v Zgodnjo Danico. Pozneje je poročal v Amerikanskega Slovenca, Ave Maria in Koledar Ave Maria. Večina prostega časa pa je uporabil za spopolnjevanje Rev. Krizostom Verwystovega angleško-očipvejskega slovarja, na katerem je on delal 20 let in ga je zapustil Lampetu v pregled in dopolnitev.

Še beseda o slovarju. Fr. Verwyst je bil duhovnik frančiškanskega reda. Napisal je več del nabožne vsebine v očipvejskem jeziku. Lotil se je tudi dopolnitve in izboljšanje Baragovega slovarja. Ko je bilo delo domalega končano in je čutil, da se bliža konec njegovega delovnega življenja, je prepustil slovar Simonu Lampetu kot strokovnjaku indijanskega jezika, da bi njegovo delo zaključil in slovar objavil.

To bi se gotovo tudi zgodilo, da ni posegel vmes velik gozdni požar v Cloquetu leta 1918. P. Simon je tedaj želel rešiti le dvojce: Najsvetejše in

(dalje na str. 6)

Grdina—Cosic Pogrebni Zavod

17010 Lake Shore Blvd. 531-6300

28890 Chardon Rd. 944-8400

1053 E. 62 Street 431-2088

V družinski lasti že 86 let

Kanadska Domovina

Mariborski oktet v Torontu

TORONTO, Ont. — Mariborski oktet se je na poti domov s turneje v Quebecu ustavil za kratek čas tudi v Torontu in se predstavil 13. julija v dvorani Brezmadežne v New Torontu. Oktet se je vračal z uspelega sodelovanja na svetovnem festivalu zborovske glasbe. Pripomniti je treba, da je mariborska skupina, predno je nastopila v dvorani, pevsko sodelovala pri večerni službi božji.

Mariborski oktet sestavlja 9 izbranih mladih štajerskih amaterskih pevcev, ki so v privatnem življenju z akademskimi naslovi v tehničnih poklicih. Skupina se je osnovala pred 16 leti na eni od mariborskih gimnazij in kaj kmalu vzbudila pozornost slovenske javnosti in kritike. Pod dobrimi umetniškimi vodji se je zbor razvil do take umetniške višine, da ni le nastopal po Sloveniji, utrl si je pot v mednarodno javnost in bil deležen visokih priznanj v Italiji, Nemčiji, Angliji, Grčiji, Franciji, Nizozemski ter Irski.

Koncert v Torontu je bil razdeljen v dva dela. V prvem se je predstavil samo z deli slovenskih skladateljev. V drugem pa so poleg slovenskega repertoarja posegli še v mednarodno glasbeno zakladnico. Že ob prvi pesmi je bilo začutiti, da je oktet resnično umetniški ansambel. Oblikuje jih resnična glasovna in izvajalna ubranost prav v potankostih. V pesmih Bori in Simonetijevi Beli galebi je bilo spoznati umetniško raven, vsaj so nehote pritegnili prisotne, da so mogli doživljati sporočilo pesmi. Odlikovali so se tudi pri interpretaciji koroških znanih pesmi. Glasovno so popolnoma odgovarjali koroški tenkočutnosti tako kot solisti ali pa kot celota.

Poseben umetniški užitek je mariborska skupina poskrbela s tem, da je v koncertno izvajanje najožje pritegnila igralca mariborskega Narodnega gledališča Vlada Novaka, ki je umetniško doživetvo povezoval pesmi s Slomškovimi besedili. Edinstveni užitek.

Glasbeni program je bil v glavnem dobro izbran za slovensko publiko, dovolil pa bi se pripomniti, da bi poslušalci morali raje poslušali namesto črnskih duhovnih pesmi slovenske narodne ali umetne pesmi. Kljub temu, da so črnske pesmi lepe in glasbeno bogate, jih moremo poslušati dnevno, slovensko glasbeno zakladnico pa more v živo le poredkoma slišati ali prisostvovati.

Prvi del koncerta je izzvenel kot nekakšna hvalnica slovenski besedi v Slomškovem pomenu; vsaj je sleherni prisotni dobil vtis, da je prav ta skupina pričela v Torontu Slomškovo leto, ki se bo v bližnji prihodnosti pričelo z velikimi slovesnostmi po vsej Sloveniji. Oktet je tudi ponudil prisotnim 4 kasete in sicer: Slomšek v pesmi in besedi z Vladom Novakom, Slovenske božične, ter dve kaseti z njihovim glasbenim izborom. Kljub temu, da se nahajamo sredi počitniške sezone in da je bil koncert sredi tedna, je publika dostojno napolnila dvorano.

Dran



V BLAG SPOMIN OB PRVI OBLETNICI SMRTI NAŠEMU NEPOZABNEMU MOŽU, OČETU, STAREMU OČETU in BRATU TONETU TRATNIKU

Je leto minilo, odkar Tebe več ni,
med nami le duh Tvoj še vedno živi,
spomini na Tebe še sveži so vsi,
in izguba nas Tvoja še vedno boli.

Nesebičnost si svojo dal nam za vzgled,
kako rad si pomagal, dajal nam nasvêt;
z žuljavo roko si rezal nam kruh,
z besedo si svojo bogatil nam duh.

Prezgodaj Te Bog je poklical od nas,
prekratko Ti odmeril je zemeljski čas;
zdaj v svoji dobroti plačuje Ti vse,
nam pa v žalosti briše solzé.

Zalujoči: Zena Ivanka, sinovi, hčerke, zeti in vnuki, brat
in sestre ter ostalo sorodstvo.

V Torontu, 30. julija 1989

Razstava treh umetnikov-slikarjev

TORONTO, Ont. - Za moderno in abstraktno umetnost, bodisi v literaturi, v likovni ali v slikarski obliki, se nisem mogel nikoli navdušiti, čeprav smatram umetnost za nekaj izvenrednega, s čemer so samo posamezniki blagoslovljeni. V literaturi sta bila Čankar in Prešeren, v arhitekturi Plečnik, v kiparstvu Gorše in njemu podobni, v slikarstvu pa vrsta umetnikov, ki so s freskami v raznih cerkvah šele po letih uveljavili svoje ime.

Slovenija je stopila korak bližje k odcepitvi od Jugoslavije

TORONTO, Ont. — V K.D. od 18. julija 1989 sem že pisal o možnosti odcepitve Slovenije od jugoslovanske federacije. V dveh torontskih dnevnikih sem zdaj bral poročilo iz Beograda, da je slovenski parlament sprejel osnutek in besedilo nove slovenske ustave, v kateri si Slovenci lastijo pravico do samostojnosti in do svoje narodne himne, in da v republiki Sloveniji samo slovensko vodstvo — in ne federalna oblast — lahko odloča in ukrepa. S tem so Slovenci napravili korak bližje k odcepitvi od jugoslovanske federacije.

O tem sta poročala torontska dnevnik »The Globe & Mail« in »The Toronto Star« (28. julija). Ker je poročilo v obeh imenovanih časopisih precej slično, sem za bralce K.D. prevedel le Reuterjevo poročilo, ki ga je pod gornjim naslovom priobčil časopis »The Globe & Mail«. — Otmar Mauser

Republika Slovenija je včeraj storila korak bližje k odcepitvi od jugoslovanske federacije, z odobritvijo osnutka nove slovenske ustave, v kateri so vključene pravice za odcepitev od federacije in za uvedbo svoje narodne himne.

Slovenski parlament je sprejel besedilo, ki oklicuje pravico samoodločanja, poleg pa odobril izjave, da samo slovensko vodstvo — in ne jugoslovanska federalna oblast — lahko v republiki uvaja varnostne ukrepe in uporablja vojsko po potrebi.

Slovenija, ki meji na Avstrijo in Italijo, je od ostalih šestih republik politično najbolj liberalna in gospodarsko najbolj napredna. Ima nekaj nad 2 milijona prebivalcev od 23 milijonov jugoslovanskega prebivalstva.

To dejanje slovenskega parlamenta je sprožilo nov pritisk na jugoslovansko edinost, ki je že dalj časa pod hudim pritiskom zaradi etničnih nemirov na Kosovu in zaradi vedno bolj očitnih sporov med Srbijo in Hrvatsko, dvema največjima republikama.

Slovenska vladajoča komunistična partija — v bojazni, in kar se očitno vidi, da Srbija poskuša dominirati celotno Jugoslavijo — je pretekli mesec izjavila, da se bo ločila od federalne komunistične partije, če bo Srbija na izrednem jugoslovanskem partijskem kongresu, ki se bo vršil decembra letos, hotela uveljavljati svojo politiko.

Mnogi Slovenci so s položajem v Jugoslaviji tako nezadovoljni, da že javno zagovarjajo, naj bi republika Slovenija

Ker moderno in abstraktno slikarsko umetnost ne razumem in v njej po vseh mojih prizadevanjih ne morem odkriti lepote, ki naj bi jo slikarska umetnost predstavljala, sem bil veselo presenečen, ko sem si ogledal razstavo treh slikarskih umetnikov v starostnem domu Lipa, kjer so razstavljali svoja dela v olju.

Svoja dela so razstavljali Janez Kovačič, Roberto Faganel in Božo Kramolc. Razstava je bila odprta od srede, 26. julija, do nedelje, 30. julija.

oklicala svojo samostojnost. Partijski voditelji pa iz previdnosti trdijo, da je vstavljena klavzula o odcepitvi v ustavi zgolj stvar principa.

Osnutek nove slovenske ustave, ki naj bi bila sprejeta in odobrena 27. septembra 1989, pa je pretrgala s 44 let starimi tradicijami jugoslovanskih komunističnih principov, ker dovoljuje formiranje neodvisnih političnih gibanj in svobodnih delavskih združenj.

V novi ustavi je izrečena tudi zahteva, da se vse trgovske posle vodi v slovenščini. Slovenski jezik je slovanski, kot je srbohrvaški, vendar je toliko različen, da je ostalim Jugoslovanom nerazumljiv.

Zadnjič sem zapisal, da je seme o odcepitvi zasejano. Vzelo bo nekaj časa, predno bo to seme vzkalilo; še več časa pa, da bo šlo v klasje. Kot kmet, ki kliče božjega blagoslova na svoje njive, da bi obrodile, tako moramo tudi mi upati in prositi božje pomoči, da bomo vztrajali v svojem pričakovanju na plodove našega dela, ki je bilo vseskozi nesebično in namenjeno v dobrobit našemu narodu, ki je skozi vso svojo zgodovino neprestano trpel in se moral boriti za svoj obstanek. Čas je, da po dolgi stoletjih suženjstva, krvi in mučeništva stopi v žar svobodnega sonca, ki mu po vsem trpljenju pripada.

Vem, da tistega lepega in svetlega dne ne bom dočkal. Pa prihaja! O tem sem tako trdno prepričan, kot da je Bog v nebesih! To pa zato, ker verujem, da slovenskega duha ni moč uničiti. Otmar Mauser

ja, do nedelje, 30. julija.

Ker me je posebej presenetilo ob obisku te razstave, je bila enotnost kompozicij, barv in motivov. Vsi trije umetniki (vsaj kar je bilo na razstavišču) imajo precej sličen koncept svojega umetniškega ustvarjanja, ki sloni predvsem na motivih iz narave. Tudi poteze čopiča so pri vseh treh umetnikih zelo slične.

Od Kramolčevih del se mi je zlasti dopadla slika »Ontarijska zima«, ki ponazoruje zverženo bronasto ograjo in snežne zamete nekje na osamljeni ontarijski farmi. Kovačič po drugi strani se v svojih motivih mudi na slovenski zemlji. Posebno se mi je dopadel »Obcestni križ«, stoječ osamljen ob vaški cesti, s kozolcem in vasjo v ozadju in z grozečimi oblaki. Nehote mi je stopilo pred oči sedanje stanje v domovini. Zlasti so me prevzeli grozeči oblaki in osamljen Kristus na križu.

Tretji umetnik, Faganel, ki je bil rojen v Gorici, se je na razstavi predstavil kot dovršen umetnik, katerega dela so dovezetna tudi za nas v slikarski umetnosti neizobraženih ljudi. »Trst ponoči« in druga njegova dela so me veselo presenetila. Škoda, da je bila brošura o njem in njegovih delih pisana zgolj v italijanskem jeziku.

Vsekakor moram vsem trem umetnikom čestitati k njihoveму »plodovitemu« delu in lepi razstavi njihovih del, ki so slovenski publiko predložili izraz ustvarjalnega duha, ki je v njih utelešen. Posebej pa izražam priznanje vodstvu starostnega doma Lipa, da je to razstavo omogočilo.

Še nekaj osebnih podatkov o umetnikih, ki so razstavljali:

Božo (Ted) Kramolc: Rojen l. 1922 v Ljubljani. Kot gojenec umetniške šole v domovini in kot begunec je diplomiral na »Ontario College of Arts«. Svoja dela je razstavjal v Kanadi, Z.D., Argentini, Avstriji in Jugoslaviji. Njegova dela so bila izbrana kot redna prisotnost v Narodni galeriji Kanade, v Ontarijski umetnostni galeriji in v Galeriji umetnosti v Hamiltonu, Ont.

Janez Kovačič: Rojen v Rakitni l. 1942. Diplomiral v Ljubljani na Akademiji čiste umetnosti. Svoja dela je razstavjal v Jugoslaviji, Avstriji, Nemčiji, Z.D. in Kanadi. Zastopan je s svojimi deli v Kostanjeviškem muzeju, v Stiškem muzeju in v W. Funk zbirki v Münchnu v Zvezni republiki Nemčiji.

Roberto Faganel: Rojen v Gorici l. 1941. Diplomiral na umetniški šoli »Akta P. Revoltella« v Trstu. Svoja dela je razstavjal v Italiji, Jugoslaviji, Avstriji, Nemčiji, Z.D. in Kanadi. Njegova dela so zastopana v muzeju Rivoltella v Trstu, v mestu Trst in v Kostanjeviškem muzeju v Sloveniji.

Otmar Mauser

Veneti — naši predniki?

Sredi junija so v Ljubljani, v nabito polni dvorani Hotela Union, predstavili slovenski javnosti novo knjigo z naslovom »Veneti, naši davni predniki«. Avtorji so Jožko Šavli, Matej Bor ter Ivan Tomažič. Slednji je tudi izdajatelj.

V knjigi so objavljene študije o predzgodovini v Srednji Evropi, še v obdobju pred Rimljani in pred Kelti, to je v času po letu 1500 pr.Kr., ki je pripadal danes premalo poznanemu ljudstvu Venetov.

Prva študija o Venetih, v kateri se dokazuje, da so bili neposredni predniki Slovencev, je izšla v Glasu Korotana št. 10, ki ga je leta 1985 izdal na Dunaju p. Ivan Tomažič, rektor tamkajšnjega slovenskega doma Korotan. Pisec je v svojih raziskavah izhajal iz ugotovitve, da ni prav nobenega dokumenta o prihodu Slovanov v Alpe za 6. stol. Slovenska izročila in jezik, npr. dvojina, pa imajo staro korenino, ki sega še v predzgodovinski čas. Naslonivši se na ugotovitve poljskih učenjakov — da so bili stari Veneti praslovansko ljudstvo — ugotavlja, da segajo začetki Slovencev prav do tega pranaslovanskega ljudstva.

Nastala je huda polemika med uradnim zgodovinopisjem in zagovorniki tega novega gledanja na izvor Slovencev, zlasti še potem, ko se je v polemiko vključil tudi Matej Bor. Ta se je že poprej ukvarjal z razreševanjem napisov, ki so nam jih zapustili Veneti na območju gornje Italije (kultura Este). Razrešil jih je prav na podlagi slovenskega jezika ter njegovih narečij, kakor tudi drugih slovanskih jezikov. Veneti so bili torej zares praslovansko ljudstvo.

Leta 1988 je iz študij Šavlija in Bora izšla v izdaji Iv. Tomažiča in njegove Editiones Venti skupna knjiga v nemščini, letos pa še v slovenščini. Pripravlja pa se tudi italijanska in angleška izdaja.

Novo slovensko knjigo o Venetih so v Sloveniji sprejeli z velikim odobravanjem. O predstavitvi so poročali največji slovenski listi, kakor tudi dnevnik Delo, ljubljanski Dnevnik, Nedeljski dnevnik, mariborski Večer, prav tako tudi radio in televizija.

Poznavalci razmer sodijo, da bo knjiga o Venetih na novo utrdila slovensko zavest, ki so jo mnogi skušali doslej nenehno spodnašati s trditvami, da Slovenci v svoji zgodovini nismo bili nič drugega kot hlapci. Sedaj pa se odkriva v resnici povsem drugačna podoba slovenskega človeka.

Slovenci izhajajo nedvomno iz stare predzgodovinske korenine, ki se je ohranila v kulturi in organizaciji naše vasi. Za časa Karantanije pa so imeli tudi svoje plemstvo, svojo državnost, imenovano »institutio Sclavenica«, kakor se nam je ohranila daleč v srednji vek.

Torej povsem nekaj drugega, kakor pa tisto, česar smo bili doslej vajeni. To je, da naj bi bil Slovenec nekakšna sirota, ki ga je dolga stoletja dušil nemški jarem.

Zadnji čas, pravijo opazovalci, da se slovenski človek končno reši iz nadenih mu kompleksov ter se vključi v sodobno Evropo in moderni svet.

Rdeče jezero in Slovenci

(nadaljevanje s str. 4)

dragoceni rokopis. Da si on in njegovi sodelavci rešijo življenje, je bilo treba priti na drugi breg reke St. Louis. Da si omogoči prehod, je odložil rokopis pod neko skalo, da bi ga pozneje prišel iskat. A vročina, ki jo je povzročil požar, je bila tolikšna, da od slovarja ni ostalo drugega kot pepel. Temu je zdaj 70 let.

Kakor je Baragovo ime za vedno povezano z Michiganom, podobno se zlepa ne bodo pozabila imena slovenskih misijonarjev v Minnesoti. Od Pirca, ki je stopil na ozemlje Minnesote leta 1852 pa do smrti Simona Lampeta leta 1940 je poteklo 90 let. Vmes pa so vredne omembe letnice, ki slučajno vsebujejo številko 8: Fr. Lovrenc Lavtižar je umrl leta 1858. Oče Simon je bil posvečen v duhovnika in začel svojo misijonsko kariero leta 1888. Požar v Cloquetu je leta 1918 upepeljal 40-letno delo dveh velikih misijonarjev Verwysta in Lampeta. O. Lampe je obhajal zlato mašo leta 1938. Leto 1988 nas je opozorilo, da je od Lavtižarje-

ve prezgodnje smrti na Rdečem jezeru minulo 130 let, od Lampetovega posvečenja in začetka delovanja ob Rdečem jezeru 100 let, in da bo minulo prihodnje leto 50 let od njegove smrti.

Če je v Minnesoti delovalo v zadnjih sto letih nad petdeset slovenskih duhovnikov, je pa Slovenija dala misijonu ob Rdečem jezeru štiri velike, učene in pobožne moše, na katere smo lahko ponosni. Spomin na Lavtižarja, Tomazina, Buha in Lampeta ne sme biti pozabljen. Slava jim!

Karel Ceglar SDB
Ave Marija — avgust 1989



Jutranji hlad jo je stresel po telesu. Utrujena zaradi neprepane noči se je oprla na komolce. Pred njenimi očmi so se spet začeli zvrščati stari predmeti. Ravno tako kot nekdanj, le nekoliko bolj zaprašeni. Pisalna miza, prekrita s čipkastim prtom s sinjo podlogo. Omara s koščenozlatimi ključkami. Predalnik in medo z žalostnimi očmi na njem. In končno ogledalo, ki je poznalo vsako njeno nepravilnost in še najbolj tisti navzgor zavihani nasek.

Z roko je segla po odeji in zlezla podnjo. Rjuhe so zadisale po svežem, ko je potopila obraz v belo mehko blazino. Začutila je, kako jo ta svežina pomirja. Napetost preteklega večera popušča. In zaželela si je, da bi se čas ustavil, da bi ji ne bilo treba misliti nanj, na otroka, na razdejanje njunega zakona.

Ozrla se je naokoli. Njena soba. Koliko truda je vložila vanjo. Koliko premikanja in spreminjanja. Koliko risb, da bi jo poživila. Tam, na vratih, prava slikanica. Njen živalski vrt. V resnici pa je bil bolj človeški kot živalski. Bodečurmen črv z oranžnimi bokarskimi rokavicami, pripravljen na spopad z življenjem. Zajec v telovadnih copatih, ki napenja ušesa, da se bo čimprej pognal s štarta. Vztrajnoobupan polž, obsojen na prenašanje lupinastega bremena. Čuk vedeževalec s salomonsko ljudsko razsodbo. In on s svojim poželjivim pogledom.

Tuje so se ji zazdele te slike iz učiteljskih let, ki so utelešale njena upanja in razočaranja. Tuji besedni dvoboji s profesorjem likovne vzgoje Perspektivo zaradi njegovih zastarelih in konvencionalnih nazorov o umetnosti. Še danes se spominja, kako se je razburil, ko mu je predstavila risbo z naslovom Pomlad.

»Kaj? In to naj bi bila po tvojem pomlad? Pomlad je rožnata, zelena, sončna. Ti pa mi jo rišeš sivo, ledeno. To je zima in nič drugega kot zima!« je nervozno mahal z listom nad katedrom.

»Če je zima, potem je vaša zima in ne moja,« mu je oporekala. »Moja pomlad je taka, ker jo tako občutim. Če pa jo moram obarvati v rožnato, ne bo več izražala moje notranjosti. Naj torej izrinem sebe iz slike?«

»Seveda, filozofirati je najlažje,« je pripomnil. »S filozofijo mi boš dokazala, da je belo črno! A ne veš, da vzbujajo barve v nas asociacije in da je tvoja slika nerazumljiva?«

»Razumljiva ali ne, to me sploh ne zanima. Vem le, da je barva nenadomestljiva, kot je nenadomestljiva še tako neznamna in nepomembna beseda v literarnem besedilu.«

HRAST IN TRTA

Martina Legiša

Ubogi profesor, koliko učnih ur je zapravil, da bi došla »bistvo umetnosti«. Ona pa je še bolj vztrajala pri svojem. Uživala je v bojnih pozah, dokazovanjih in prepričevanjih. A za vsem tem se je skrivalo nekaj, česar se danes dobro zaveda: upor do norme, ki se je izrodila v utesnjujoči in utrjavajoči splošno veljavni imperativ.

V pritličju je zaropotalo. Mati jo je s svojo prirojeno skrbnostjo prehitela. Zajtrk bo vsak čas pripravljen. Kmalu jo bo poklicala. In kaj naj ji reče? Naj ji zakrije včerajšnjo laž in ji pove vse po pravici? Ne, ne, saj bi je ne mogla razumeti. Za njen odgovor ve, kot bi bil napisan: »Si znorela? Potrpi, saj imaš vendar otroka, vsaj zaradi otroka!«

Ona pa noče trpeti. Naveličala se je njegovih enoličnih življenjskih ritmov. Vsakdanjosti, ki je postala pusta in izvotljena, kot so postali pusti in izvotljeni on sam, njegovo delo, njegova zobozdravniška ambulanta. Včeraj, ko mu je to očitala, je vzkipeł. Resnica ga je razbesnela. Za trenutek je mislila, da ima pred seboj žival, ne človeka. Seveda, tudi sama je zgrešila. Morala bi mu povedati drugače, umirjenn. A dialog je bil nemogoč. Zato je zakričala svojo pogubo: »Zakaj pa si me vzel? Zakaj mi nisi povedal, da se bom poročila s tvojim delom, s tvojo ambulanto, s tvojimi zobmi in protetami?«

Po licu jo je oplazila njegova roka. Roka, ki se je včasih poigravala z njenimi lasmi. Jo stiskala k sebi v nepozabnih nočeh ljubezni. Ji stala ob strani v najtežjih trenutkih materinstva. Ne, nasilja ni prenesla. Stekla je po stopnicah in se z avtom pognala v mestni vrvež. Šele po razpotju se je odločila, da pojde domov. Materi je rekla, da je šel na... kongres... izpopolnjevalni tečaj. Seveda, seveda. In otrok? Kam z otrokom? Zakaj ga ni vzela s sabo?! Preveč je bila razburjena. Njegova kretanja jo je povsem iznenadila... Da je pri njegovih, najboljša rešitev. Ona je utrjena, potrebna počitka.

Nataknila si je copate in vstala. Za trenutek se je ustavila pred ogledalom. Flanelasta spalna srajca, ki ji je včasih nerodno opletala okrog nog, je bila zdaj kot ulita. Lasje razmršeni, prav taki, ko so bili vseh njemu. Oči rahlo poudarjene s sledovi neodstranjenega ličila. Na obrazu ni več otroškosti. Na telesu in v gibih polnost in dozorelost, ženskost, s katero ga je nekdanj vedno znova osvajala. Zadnje čase pa je to mikavnost namenoma preziral, kot bi jo hotel odvrniti od sebe, da bi lahko nemoteno živel za svoje delo. Ljubkosti in pozornosti so se sprevrgle v

ravnodušnost. In zazdelo se ji je, da ga počasi izgublja in da ga bo nekega dne izgubila za vedno.

Ona pa ga ni hotela izgubiti, čeprav jo je vse bolj zanemarljal, pozabljal nanjo in na otroka. Da, celo na otroka... In... ona, je ona... boljša? Saj je tudi sama pozabila nanj! Zakaj ga ni vzela s sabo? Zakaj? Zakaj? Le kako je mogla, ko mu je dala življenje, ko je vendar mati! Kako je mogla! In z bolečino ob misli, da je v njej preveč Medeje, je odšla iz sobe.

V kuhinji sta bili skodelici že na mizi, ko je po svoji stari navadi, v jutranji halji, še neumita in nepočesana, pozdravila z dobrim jutrom in sedla na nekdanji prostor.

»Kako si spala?« jo je nagovorila mati.

»Že dolgo ne tako trdno kot danes,« se je nasmehnila in upala, da se pogovor ne bo zasukal drugam. Zaman. Spet je morala hliniti najboljše počutje, spet se je morala pretvarjati, govoriti o otroku in možu, o njegovem poklicu, ki mu jemlje še tiste redke trenutke prostega časa.

»Kje pa imajo tisti kongres?« je mati poizvedovala dalje.

»V Rimu.«

»V Rimu! In ti nisi šla z njim, ko si imela tako lepo priložnost!«

»Saj sem že bila, se ne spomniš?« je vztrajala.

»Seveda se spomnim,« je pomočila rezino kruha v belo kavo.

»In potem... potovanja utrjuje. Preveč sem izčrpana. Pa še z vlakom se je odpeljal,« je posreabila požirek, da bi se pripravila na nadaljnji zgovor.

»Ah, meni se vseeno zdi, da si Robert nalaga preveč dela,« jo je pogledala izpod namrščenega čela, »in da te malce zanemarja.«

»Sploh ne! Saj veš, kako je! Pacientov si ne pridobiš kar tako čez noč. Razumem ga, da si jih hoče obdržati. Pa tudi sama sem v službi, zato mi je vse prej kot dolgčas.«

»Moj Bog, današnja mladina! Jaz vas res ne razumem! Delo... kariera... denar... avtomobili. Ko sem bila jaz mlada, ni bilo tako,« je odkimala z osivelo glavjo. »Potem pa... družina v krizi, kreganje, razporeki...«

Mati je zadela v živo. Po telesu jo je spreletela drhtavica, da je onemela. Je morda kaj zaslužila? Hitro ji mora prestopiti besedo. Le kaj naj ji reče? Čisto vseeno, samo molčati ni sme. »Kdo pa govori o razporoki?«

»Ja, ti ravno ne. A poglej okoli! Pri Zgradnih že ni gre

(dalje na str. 7)

HRAST IN TRTA

(nadaljevanje s str. 6)

vse kot po olju, vsaj tako pravijo. »

»Beži, beži, na vasi vedno šušljajo. Brez šušljanja sploh ne gre,« je zbrala zadnje moči, da bi se vedla čimbolj sproščeno. »In niti malo ne dvomim, da bi govorili isto o meni le zato, ker bi me videli samo, brez njega. Ni tako?«

Dosegla je to, kar je želela. Zdaj je postalo materi nerodno, da je s tako vsiljivostjo vrtala v njeno življenje. Skrajni čas. Dlje bi ne mogla več zdržati, čeprav niti sama ni razumela, zakaj ji je prikrivala resnico. Zakaj ga je opravičevala, ko njegovo ravnanje ni bilo vredno najmanjšega opravičila.

»Greš z mano?« se je mati skušala izmotati iz zadrege.

»Kam?« se je začudila.

»V Prašniku pod električnim drogom so nekaj posekali. Z Anico greva pogledat. Pri-deš?«

»Ne, ne, danes mi prav ni do tega.«

»Kako, saj si včasih obredla pol Krasa, zdaj pa ne bi stopila niti iz hiše!«

»Prezgodaj je,« se je opravičevala.

»Ah, prezgodaj, prezgodaj,« je zamahnila z roko, »to so mestne razvade. Si pozabila, odkod si doma?«

»Kako bi le mogla, ko me ti stalno spominjaš!« ji je odvrnila očitajoče.

»Dobro, potem boš ostala sama,« je zapirala vhodna vrata.

Oddahnila se je šele, ko je zaslišala, da se gumijasti odmev materinih škornjev oddaljuje. Skozi okno je spremljala njeno postarano postavo, ki se je pred odhodom pomudila pri vsakdanjem opravilu pred kurnikom. V aluminijevi posodi je zažvenketalo zrnje in temu so sledili znani piiiii... piiiii... piiiii. Potem frfotanje mladih rdečkastih belorepk. In končno obotavljajoči prihod stare kokoši, ki je racala z vsem svojim kurjim dostojanstvom.

Ustnice so se ji raztegnile v nasmeh. Na borjaču se ni nič spremenilo in vendar ni bilo

tako kot včasih. Gank brez cvetja se ji je zazdel dolga ukrivljena hrbtenica, ki bo do pomladi spet razkrivala svoje koščeno ogrodje. Gartre na oknih starega dela domačije so pričale drugačno nekdanjost. Celo kamin nad okrušenimi strešniki je kraljeval vdano, kot bi se zavedal, da ga nenehno minevanje časov zapisuje preteklosti. In tudi mati v temni jopi in z ruto, zavezano pod brado, je postala del te skoraj muzejske slike.

Zdaj je razumela materino prepadenost, ko ji je povedala, da je Robert kupil stanovanje v mestu. Zdaj ji je postalo jasno, zakaj se mati tudi danes ni mogla sprijazniti z njeno izbiri, zakaj je še vedno upala, da se bo vrnila. Ne več sama, ampak z njim, z otrokom, da bi skupaj napolnili tisto umiranje in razpadanje s smehom, z mladostjo, z življenjem. Sanje. Le kako naj ji razkrije, da so bile to tudi njene sanje. Njene neuresničene sanje...

Zato ji je lahko le zavidala tisto potikanje po ogradah. Prostost med hrasti, leskovjem in brinjem, kjer se je začela njuna ljubezen, kjer mu je prvič naslonila glavo na prsi, kjer jo je prvič pogladil po lasih. Tam, sredi rumenordečega gorenja reja, mu je rekla svoj da, se prepustila njegovemu poljubu. In mislila je, da bo ta pravljica večna. Pravljica, v kateri ga je s svojo otroško razgibanostjo vedno znova presenečala, mu razkazovala z drevjem obrasle doline, ki so dišale po zemlji, mahu in trohnohi. Nešojene steze, da sta si utirala pot med robido in grmičjem, preskakovala bele zidove iz zloženega kamenja, gazila med šopi orumenele starine. In za njima je ostajalo dvoje sledov, ki sta se spajala v dozorevajočo enoto.

Prevzela jo je prilagodljivost, s katero se je vživljal v njen Kras. Brez sentimentalnosti, brez predsodkov. Včasih se ji je zdelo, da se je čisto pokmetil, ko je v obrabljenih kavbojkah in z zavihanimi rokavi zasajal lopato v zemljo in ji kopal jamo za vrtnice. Vse to zanjo, samo zanjo, da bi si

jo pridobil. A osvojil jo je že prej s tistim kančkom nenarejenega kavalirstva, ki se je izkazovalo, kadar ji je dajal prednost pri vstopanju, ji pridržal plašč med oblačenjem. Kako je bila v zadregi ob prvih srečanjih! Potem pa se je privadila in z nasmehom spremljala to spoštovanje, ker je bilo iskreno in ker se ni ponavljalo iz neke modelirane galantnosti. Zato je lahko priznavala njegovo moškost, kot je on priznaval njeno ženskost. In v tem je bila stična točka, os, okoli katere se je vrtelo soglasje njunega zakona.

V dnevni sobi je pozvonil telefon. Kot nora je planila s stola in obstala s slušalko v roki. Mater so iskali. Šele tedaj je začutila, kako ji razbija v prsih. Iznenadenje? Strah? Ljubezen? Zakaj si noče odkrito priznati, da ga kljub vsemu ljubi? Tudi takrat ji je razbijalo v prsih. Takrat, ko je prvič začutila na sebi njegove oči... Naj zavrti številko? Seveda, zavrtela bo številko. Ne! Ne smeš! se je uprlo v njej. Zakaj bi se morala vedno sama klanjati? Vedno sama mašiti razpoke? Vedno sama trpeti, kot bi bila krivda izključno njena. Ne, preveč je bilo tega njenega izravnnavanja, ki se je že sprevračalo v poniževanje. Preveč. Preveč. On pa ni hotel niti za las upogniti svojega moškega ponosa. Saj od njega ni zahtevala ponižanja. Le krivdo bi moral priznati. Da, vsaj enkrat bi moral priznati lastno krivdo. Potem bi odpustila, bi pozabila, da bi s skupno izkušnjo, s skupno zavestjo napak in krivic spet našla nekdanjost, tisto srečno razposajeno nekdanjost.

Odšla je v svojo sobo. V moreči tišini, ki jo je obdajala, je samo budilka na nočni omarici zlogovala enoličnost časa in stopnjevala občutek samote. Prvič v življenju se je znašla čisto sama. Sama pred seboj. Pred svojo vestjo. Pred svojo izbiro. Pred svojim možem. Pred svojim otrokom. Pred svojim življenjem. Zato ni mogla vprašati za najmanjši nasvet. Odločitev je morala biti njena, samo njena. In odločila je danes: v mesto se ne vrne. Če hoče, naj jo pokliče, naj pride ponjo, naj ji dokaže, da jo ima še vedno rad. A oglasiti se mora kmalu, ker ji bo čakanja vsak čas dovolj.

Stopila je k oknu in se zagledala v otožno zapuščenost travnikov in gmajne. Kakšen mir, je pomislila. Mir kraškega jutra sredi frfotajočih odmevov narave, sredi razkošnih barv predzimskega umiranja. Oreh se je že čisto ogolil. Trta je povešala od slane požgane liste, kot bi se hotela predati. Samo hrast se je košatil z zeleno krošnjo. Toda njegova bohotnost ni bila več pomladno kričeca, poletno umirjena. Bila je zeleno rjavenje sredi jesenskega ugašanja. Vztrajno in uporno obotavljanje. A ona je vedela, da ima tudi obotavljanje svoj konec.

(konec)

Iz »Mladike«
4 — 1989

† Župnik in urednik Jože Jurak

(Po buenosaireškem Svob. Slov., 20. jul. 1989) — Dne 7. julija je v Banji Luki za srčno kapjo umrl duhovnik Jože Jurak, župnik v Gabrjah pri Gorici in sourednik Katoliškega glasa. Sporočilo nas je iznenadilo in prizadelo, saj je bil pokojni med nami v Argentini do leta 1963.

Rojen je bil v Lendavi, kjer je bil njegov oče tedaj v službi, vendar se je družina kmalu preselila v Novo mesto na Dolenjskem. Gimnazijske študije je opravil na realni gimnaziji v Novem mestu in po maturi vstopil v ljubljansko semenišče. Škof Rožman ga je 11. junija 1944 posvetil v duhovnika. Do maja 1945 je služboval kot kaplan v Šmihelu pri Novem mestu, tedaj pa se je skupaj z drugimi begunci umaknil pred partizani na Koroško v Avstrijo in bil kmalu prepeljan v italijanska begunska taborišča. Iz taborišča je šel nato za kaplana na nemško govorečo faro Tschars pri Meranu na Južnem Tirolskem, marca 1948 pa se vselil v Argentino.

Tri leta je bil kaplan v Chivilcoyu v škofiji Mercedes, na povabilo direktorja Antona Oreharja pa se je leta 1951 vključil v slovensko dušno pastirstvo. Poleg drugega dela je prevzel uredništvo Oznani in Duhovnega življenja, ki mu je bil glavni urednik 7 let. Bil je tudi duhovni vodja Zveze mladih katoliških delavcev in 3 leta dušni pastir za rojake v sanmartinskem okraju (1960-1962).

Leta 1961 je šel obiskat mater in brata v Slovenijo. Mati ga je prosila, naj bi prišel kam bližje domačega kraja, dr. Kazimir Humar, urednik Katoliškega glasa v Gorici, pa povabil, naj se preseli v Gorico in sodeluje pri listu. Januarja 1963 se je res preselil v Gorico, postal hišni duhovnik v Zavodu sv. Družine (1963-1975), leta 1972 dobil imenovanje za župnijskega upravitelja v Gabrjah pri Savodnjah, kamor se je leta 1975 tudi preselil. Vsa goriška leta je organiziral in vodil številna romanja. Tudi smrt ga je dohitela ob vračanju iz Medjugorja. Na Goriškem je gostoljubno spremljal obiske rojakov iz Argentine in 22. julija 1984 organiziral slovesno zlatomašniško slavlje msgr. Oreharju.

Glavno njegovo delo pa je bilo seveda Katoliški glas. Pero se je naučil sukati že v dijaških letih, ko je pisal v dijaški list KA Mi mladi borci. Kot bogoslovec je pisal v Katoliške misijone, največ prakse pisanja pa si je nabral pri Oznani in Duhovnem življenju. Po prihodu v Gorico je tedaj začel sodelovati z uvodniki, političnimi pregledi in poročili, postal sourednik lista pa tudi lektor, korektor in tehnični urednik. Za to delo ga je usposabljal talent, skušnja, razgledanost, lahkota pisanja in veselje. Sam je izjavil, da se je razveselil vsake izšle številke Katoliškega glasa kot novega otroka. Sodeloval je tudi pri

Mohorjevem koledarju goriške Mohorjeve družbe.

V Argentino, katere državljanstvo je ohranil, se je vrnil na obisk le enkrat, čeprav je nekajkrat obljubljal in tudi letos smo ga pričakovali.

Slovinci v Argentini ga bomo ohranili v hvaležnem spominu za delo, ki nam ga je posvetil, in prijateljsko naklonjenost, ki nam jo je ohranil do konca življenja. Prosili bomo Boga, naj bo dobremu duhovniku dober plačnik.

J. Š.

KOLEDAR
PRIREDITEV

AVGUST

13. — Fara Marije Vnebovzete prireja piknik na Slovenski pristavi. Maša ob 12.30, nato kosilo. Za ples in zabavo igra Alpski sekstet.

13. — ADZ priredi Družinski dan piknik na svojem letovišču v Leroy, O.

13. — Kr. št. 1 PSA priredi kosilo in piknik na SNPJ farmi v Kirtlandu. Serviranje od 1. do 3. pop., od 3.30 do 7.30 igra Ray Polantz orkester.

13. — S.K.D. Triglav, Milwaukee, priredi drugi piknik v Triglav parku.

20. — Slov. šola pri Sv. Vidu prireja piknik na Slovenski pristavi.

SEPTEMBER

3. — Folklorna skupina Kres praznuje svojo 35-letnico z večerjo in folklornim sporedom v SND na St. Clair Ave. Večerja bo servirana ob 4. pop., nastop bo ob 6.30 zv. Za ples in zabavo igra Tone Klepec orkester.

9. — Fantje na vasi prirede koncert v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

10. — ADZ priredi Pečenje školjk na svojem letovišču v Leroy, O.

17. — Oltarno društvo pri Sv. Vidu priredi kosilo v svetovidski dvorani.

17. — Vinska trgatev na Slovenski pristavi.

24. — Društvo SPB Cleveland priredi romanje v Frank, Ohio.

24. — S.K.D. Triglav, Milwaukee, priredi Vinsko trgatev v Triglav parku.

OKTOBER

14. — Glasbena Matica priredi koncert in nato ples v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

21. — Tabor DSPB Cleveland priredi svoj jesenski družabni večer v Slov. domu na Holmes Ave. Igrajo Veseli Slovenci.

22. — Slomškov krožek priredi kosilo v dvorani sv. Vida.

22. — Občni zbor Slovenske pristave.

22. — Slov. dom na E. 80 St. priredi letno pečenje školjk in steklov. Pričetek ob 2. pop. Igra Eddie Rodic orkester.

Josef's Hair Design



5235 Wilson Mills Rd.
Richmond Heights, Ohio
461-8544 or 461-5538

P. N. Krasnov

Pri podnožju Božjega prestola

— Roman —

II.

— Vi ste Ivan Pavlovič Tokarev? — je rekla in njen mehki glas je zazvenel v redkem gorskem zraku kakor godba.

Ali je bila lepa? Ivanu Pavloviču ni prišlo to niti na misel. Ta hip jo je mrzil, ker se je vrnila v njegovo življenje in porušila enakomerni potek njegovega samskega življenja, ki ima ustaljene navade. In tudi za kozake je bil prihod mlade dekleta na osamljeno stražnico nekaj neprijetnega in ne tako samotnega.

No, ko je mrko in naravnost gledal v njene oči, je Ivan Pavlovič opazil, da ima pod dolgi trepalnicami velike, prelepe temnomodre oči, ki so drzno gledale. To so bile oči fantiča in ne dekleta. Nežni oval lica je bil pokrit z rožnato rdečico in z nežnim belkastim puhom, polne ustnice so kazale značaj in odločnost, nosnice pa so se pri razgovoru širile in trepetale. Gosti, temnorjavi lasje so bili spleteni pod sivo kučmo iz ovčje kože, izpod katere so nagajivo kukali lepi kodri, ki so se v zahajajočem soncu bleščali kot temen bron.

Vsa je bila čudovito zgrajena: bila je krasnega dekleškega stasa, vitkih nog in lepi gležnji so se ji krasno očrtavali v prilagajočih se čevljih. Puška je bila zanjo težka, pa ona se je kakor deček postavljala še s temnordečo torbico za patrone in z velikim nožem. Bilo je videti, da ji je všeč, da je vse na njej prav moško, puška in nož, široki pas, plašč iz sivega, tankega sukna, modre hlače, ki jih je bilo malo videti, in kučma iz ovčje kože. Vidno je bilo, da se je ona najbolj bala tega, da bi jo imeli za navadno gospodično-jahačico, ki se je preoblekla v kavkaško nošo, kakor jih mnogo srečaš v kavkaških in krimskih letoviščih...

In Ivan Pavlovič je to zapačil.

— Da, jaz sem Ivan Pavlovič Tokarev, — je rekel suho, ne da bi se premaknil in ji šel naproti. — Poročnik sibirskega polka in poveljnik koljdžatske stražnice. Kaj želite?

Veselo se je zasmejala, pokazavši pri tem dve vrsti snežnobelih zob.

— Vedela sem že, — je vzkliknila, — da me boste tako sprejeli.

— Oprostite, pa jaz nimam časti, da bi Vas poznal.

— Bolj resnično bi bilo, ko bi rekli: »Jaz Vas ne spoznam, ne morem se Vas spomniti!«

Drznost te ženske je Tokareva razjarila, pa je trdo rekel:

— Ne, jaz Vas ne poznam.

— In vendar, — odvrne ona z neko otožnostjo v glasu, — sem celo Vaša sorodnica. Ali se ne spominjate Feodozije Nikolajevne Poljakove, noričice Fanice, s katero ste se Vi, deček, igrali pri njenem očetu in

Vašem bratrancu v Zadonski stepi? Torej, jaz sem Vaša sestrična.

Lice Ivana Pavloviča se je pri tem odkritju še bolj pomračilo.

»Sorodnica, sestrična, pa še s celim vozom pohištva. Kaj le misli tu delati!« je jezno premišljal in ji ponudil roko. Ona jo je stisnila krepko, moško.

— Vidim, da Vam ni prav všeč... je rekla Fanica.

— No, Feodozija Nikolajevna, — je začel Ivan Pavlovič. Ona ga prekine:

— Nikakih »no«, Ivan Pavlovič. In lepo Vas prosim, da me kličete »Fanica« kakor nekdanj, in da se nič ne jezite radi tega, kar se je zgodilo. Jaz bom živela tu.

— Pa dovolite...

— Tako so pokazale razmere. Moj oče me je na smrtni postelji poslal sem.

— Kaj, ali je Nikolaj Teodorovič umrl?

— Pred pol letom. Našo hišo so nam odvzeli. Posestvo sem jaz prodala. Prihajam sem z denarjem in bom živela samostojno. Meni od Vas ničesar ni treba.

— No, Feodozija Nikolajevna...

— Fanica! — ga prekine ona.

— No, Feodozija...

— Fanica! — še strožje kriknje dekle in oči se ji zasvetijo.

— Kako boste živeli tu, s čim in za kaj?

— Ali vam je potrebno, da gre vse po meščanski oliki?

Norčevala se je z njim, čeprav je bil on deset let starejši od nje.

— Da, oliko. Potrebna je, ne zame, ampak za Vas.

— Kako da so v vas in vseh moških vedno podle misli in pojmovanje iz živalstva?

— Toda, Feodozija Nikolajevna...

— Fanica! — srčno zakriči dekle. — Poznam vaše »no«. Kaj poreče svet? Pa če ni prišla k vam mlada devojka, marveč nečakinja...

— V tretjem kolenu, — dostavi Ivan Pavlovič.

— Pa naj bo tako. To ne spada k stvari. No, če bi prišel mesto nečakinje nečak, mislim, da bi vi bili celo veseli. Pomagal bi vam pri vaši službi.

— Tedaj bi morali biti častnik. Da, pa na Koljdžatki je samo en častnik.

— Naj bo. Pa vi hodite iskati zlato in na lov.

— Kaj hočete tudi vi iskati zlato in hoditi na lov? — jo posmehljivo vpraša Ivan Pavlovič.

— Ali je na tem kaj smešnega?

— Oprostite, Feodozija Nikolajevna.

— Fanica! — je razjarjeno kriknila ona. Pa on se ni upal je tako imenovati, pa tudi ni hotel, boječ se, da bi se proti njegovi volji napravila med njima zaupna vez, katere se je tako bal.

— Dolžnost gostoljubja mi velevala, da vas sprejemem. Izvolite vstopiti. Vaše kozake bom že shranil. Vaše stvari pa... Mislim, da jih lahko pustimo na vozu, dokler se vaše namere ne pojasnijo.

— Zelo ljubeznivi ste. No, zastoj se tako vznemirjate. Med svojimi stvarmi imam izvrsten šotor in moj Kalmik — ki ga imam s seboj poleg obeh kozakov vašega polka, ki mi jih je vsilil proti moji volji vaš brigadni general, — bo šotor postavil. Povejte mi, ali tam ona gorska reka razmejuje Rusijo od Kitajske?

— Da.

— Torej na oni strani, sto korakov odtu, kitajska zemlja?

— Seveda.

— Mislim, da Njegovo Veličajstvo kitajski cesar ne bo imel nič proti temu, če se bo Fanica Poljakova okoristila z njegovim gostoljubjem?

— Jaz tega ne dovolim. Pri nas imamo sobo za gosta, zdaj se lahko vselite vanjo. Zapjevalov! — zakliče Ivan Pavlovič in ko sluga pride, mu naroči, naj segreje čaj in pripravi kaj za prigrizek.

— Medtem ko on to pripravi, vas povedem v vašo sobo.

Kozaki in Kalmik so začeli razlagati z voza in nositi zaboj in kovčge v gostinsko sobo. Zapjevalov ji je podal vode za umivanje. Medtem pa je Ivan Pavlovič jezno hodil gori in doli po verandi, ves zatopljen v neznosno misel: »Sam zlodej jo je prinesel! Nečakinja... vrag jo vzemi! Skupaj sva se igrala v otroških letih.«

Res je, da je on o počitnicah potoval iz kadetske šole v Zadonske stepe v Poljakov dvorec, toda ne spominja se, da bi bila tam devojka. Ha, seveda se je ni mogel spominjati, ko je tedaj imela štiri do pet let. »Kako ne bi se jezil! Zbogom lov in iskanje zlata po gorah in izleti po tajinstvenih klancih h globelim in slapovom, kamor še nikoli ni stopila evropska noga!«

»Ne, moram ji vse pojasniti in ji razložiti, kako bi njeno bivanje v Koljdžatu bilo neprijetno in nemogoče.«

III.

Zapjevalov je postavil na nepokrito mizo modro prepleškani čajnik z vrelo vodo, prinesel kozarec, podal na pladnju v debele rezine grobo narezano klobaso in kose mrzle jagetjine, iz katere je neokusno štrlela kost. Na pladnju je bil tudi kos kruha. Vse to je bilo videti žalostno, revno in neu-

rejeno. Postavil je sveče v steklene svečnike, a niso jih vžgali, da ne bi privabili komarjev.

— Feodozija Nikolajevna, — je zaklical Ivan Pavlovič skozi vrata, — če ste pripravljeni, izvolite, čaj je na mizi.

— Fanica! — ježno zakriči deklina. — Brž pridem.

In prišla je v istem oblačilu v njegovo delovno sobo.

— Ali smem obesiti? — je zaprosila, kažoč na orožje in na prosti žebelj na steni nasproti vratom.

— Izvolite, — reče on hladno.

S spretno kretnjo je snela puško in kučmo ter ju obesila na žebelj. Zdaj pri luči so se njene goste temne lasi, pričesane navzgor, zlato prelivale na pregibih kakor temni cekini. Motile so jo. Stresla je z glavo in težki lasje so ji padli na ledja, se razsuli in ji pokrili z oblakom vonjave ves hrbet.

— Čaj je na verandi, — je rekel Ivan Pavlovič, medtem ko je odpiral vrata.

Fanica je šla na verando.

— Moj Bog, kakšen čar! — je vzkliknila. — In kakšen zrak! Kakšna lahkost! Celo v ušesih zvoni. Kako visoko smo tu?

— Dve vrsti in pol.

— Veste kaj... To je tak razgled, da bi ga mogli kazati za denar.

Z nekaj strmimi pobočji in previsnimi stenami, ki so se od spodaj nalahno zlivale z gričevitimi izrastki, so Atalauske gore padale v dolino Tekesa. Ta dolina je bila zdaj polna trde teme in zdela se je brez dna. Nekje daleč, daleč na vzhodu so s popolnoma črnimi zobmi presekele dolino gore. Izza njih pa se je dvignil mesec z velikansko rdečo ploščo, zardel kakor od sramu; toda svetlobe še ni dajal.

Kakor se je mesec dvigal, tako je njegov zgornji rob obledeval, postajal srebrikast in se manjšal. In kakor krogla, previdno vržena v višino, se je polagoma in veličastno dvigal nad daljne gore in zaplaval po nebu, čigar gosta modrina je pobledelela, ko se ga je mesec dotaknil. Zibajoča se megla v dolini se je zasrebrila in se začela kakor dragocen brokat prelivati v barvah jarkega opala.

Nekje daleč se je kakor rdeča točka zasvetil ogenj pastirjev. Domišljija začne snovati čarobne slike vzhodnih pravljic. Zdelo se je, da v te doline, zalite s srebrom, rastejo čudolepa mesta, pisane preproge, zlato in žlahtno kamenje s človeških nakitov.

Na desni so se mrko dvigali, raztezajoč se ob robu doline, veličastni rdeči izrastki Terskega Alatau, ki so po severnih obronkih obraščeni z visokimi jelami in kosmatimi smrekami. Na njihovih vrhah so se kot izgajeno srebro svetili ledeniki, daleč za njimi pa je sijal, viseč v zraku, velikanski biser Kohinoor (*Kohinoor* /izgovori: *Kojnur*/ je največji in najdražji diamant na svetu. Z njim primerja pisatelj snežni

vrh gore Han-ten-gri, ali Mount Everest); grmade oblakov so delile vrh od podnožja, iz njih pa je dvigal kakor glavo sladkorja svoj pravilni, strmi stožec Han-ten-gri, ves pokrit s snegom. Očaral je oči za nekaj trenutkov s skrivnostnim bleskom svojega vrha, potem pa je, zamotavši se v oblake, zginil.

Čudno je bilo v prozorni tišini noči z negibnim zrakom priznati, da tam besni divja burja in da se viharji snega premetavajo po ledenikih. Zdelo se je, da čutiš, ko sediš na tej višini, drveči beg zemlje in njeno neprestano obračanje. Bilo je, kakor da ta silni vrh razsekava neizmerna prostiranja svetov in drvi z zemljo v neznano daljo...

(nadaljevanje prihodnji tork)

Ameriška Domovina
je Vaš list!

MALI OGLASI

Gospodinjstvo iščemo
Willoughby Hills. 3 do 5 dni na teden. \$5 na uro. Kuhanje, čiščenje, pranje. Kličite čez dan 289-7700, zvečer 944-7875 (57-63)

Housekeeper Needed
Willoughby Hills. 3 to 5 days a week. \$5 an hour. Cooking, cleaning & laundry. Daytime call 289-7700 or eve. 944-7875. (57-63)

Naprodaj
Triangle Cleaners
1136 E. 71 Street
Cleveland, Ohio
361-5518
(57-61)

Live-in wanted for elderly
invalid lady. Honest, kind, patient and loving a must. Salary negotiable. Serbo-Croatian speaking lady preferred. Send information and references to: 6370 York Road, Suite 110, Parma Hts. OH 44130. (57-60)

STOREFRONT FOR RENT
St. Vitus/6124 Glass, also 4 room apt. for rent.
Call 481-0812 after 6 p.m. (57-60)

ATTENTION - GOVERNMENT
SEIZED VEHICLES from \$100.
Fords, Mercedes, Corvettes, Chevys. Surplus Buyers Guide.
1-602-838-8885 Ext. A1772.

ATTENTION - GOVERNMENT
HOMES from \$1 (U-repair). Delinquent tax property. Repossessions.
Call 602-838-8885. Ext. GH1772.

ATTENTION - HIRING! Government jobs - your area. Many immediate openings without waiting list or test. \$17,840 - \$69,485. Call 602-838-8885. Ext. R1772.

Hiše barvamo zunaj in znotraj. Tapeciramo. (We wallpaper). Popravljamo in delamo nove kuhinje in kopalnice ter tudi druga zidarska in mizarska dela.

Lastnik TONY KRISTAVNIN
Pokličite 423-4444